O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KITOB PALATASI

Тошкент оқшоми

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 16 (9.054) * 1998 йил 9 февраль, душанба * Сотувда эркин нархда

Мутасаддилар фикрича...

ОМОНАТЧИЛАР ХОҲИШИГА БИНОАН

Ҳозирги кунда махсус «Индексация» ҳисобларидаги индексация қилинган маблағлардан тўловлар тўлаш жараёни давом этмоқда. Кўплаб газетхонлар ушбу мавзу юзасидан таҳририятимизга турли саволлар билан мурожаат қилишмоқда. Биз Халқ давлат-тижорат банки шаҳар бошқармаси бошлиғи Адҳам Ҳайдаров билан учрашиб газетхонларни қизиқтираётган саволларга жавоб қайтаришини илтимос қилдик.

— Кўпчиликка маълумки, «индексация» ҳисобидан тўловлар тўлаш 1996 йилнинг 1 июлидан бошланганди. Ва бу жараён босқичма-босқич ўн йил давомида амалга оширилади. Агарда 1996 йили ҳар бир хоҳловчи индексация қилинган маблағнинг дастлабки 10 фоизини олиши мумкин бўлган бўлса, 1997 йили пул қўювчилар «Талаб қилиб олгунича» ҳисоби бўйича белгиланган ставкалар юзасидан ҳар йили қўшиладиган фоизларни ҳам ҳисобга олганда қўйилган пул қолдиғининг 20 фоизини олдилар. Шунга биноан 1998 йили бизнинг мижозларимиз 30 фоиз, 1999 йилда эса 40 фоиз ва шу тариқа 2005 йилга қадар бутун миқдорни фоизлари билан олишга муваффақ бўладилар.

— Айтингчи, ҳар йили ҳисобдан индексация қилинган миқдорларни олиш шартми?

— Йўқ, албатта. Пул қўйганлар ўз хоҳиш-истакларига кўра «индексация» ҳисобидан тўловларни олиш йилини белгилашлари мумкин. 1996 йилнинг 1 июлидан бошлаб Халқ банкининг Тошкент шаҳар муассасалари томонидан «Индексация» ҳисоблари бўйича аҳолига 1,5 миллиард сўмдан ортиқ маблағ тўланди, шундан 1147,9 миллион сўми ўтган йили берилди. Жорий йилда эса Халқ банки бўлимлари томонидан «индексация» ҳисобларидан 2256,6 миллион сўмлик тўловлар тўланиши керак. Шуни айтиш керакки, ҳар йилнинг бошланишида бизларга мижозларнинг катта «оқими» келиши муносабати билан «Индексация» ҳисобларидан маблағларни ўз вақтида тўлаш юзасидан маълум қийинчиликлар вужудга келади. Табиийки, узундан узоқ навбатлар бошланади. Бироқ банк ходимлари пул қўйганлар индексация микдорларини ўз вақтида олишлари учун бутун куч-имкониятларини ишга солмоқдалар.

— Агарда пул қўювчи ўз индексация ҳисобидаги маблағлардан 1996 ва 1997 йилларда фойдаланмаган бўлса, уларни жорий йилда олиши мумкинми?

— Пул қўйган шахс «индексация» ҳисобидаги пул маблағларини 1996 ва 1997 йилларда олган-олмаганлигидан қатъи назар 1998 йили у ҳисобдаги маблағ қолдиғининг 30 фоизини, қолдиққа қўшилган «Талаб қилиб олгунча» ҳисоби бўйича белгиланган фоизларни ҳам қўшиб ҳисобланган микдорни олиши мумкин.

— Агарда пул қўйган киши маълум сабабларга кўра банкка шахсан ўзи келолмайдиган бўлса, бошқалар унинг ўрнига индексация қилинган микдорни олишлари мумкинми?

— «Индексация» махсус ҳисобидан маблағлар белгиланган тартибга кўра ҳозирда уч йиллик муддатга бериладиган ишончномалар орқали олиниши мумкин.

— Индексация қилинган микдор унчалик катта бўлмаса ёхуд омонат қўювчига қандайдир маросимларни ўтказиш учун катта миқдордаги пул керак бўлиб қолса индексация қилинган пулни тўлалигича олиши мумкинми?

— Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 12 февралдаги 54-Қарорига мувофиқ (биз қарор асосида фаолият кўрсатамиз) «индексация» ҳисобидаги маблағларнинг бирданига тўлалигича берилиши ҳеч қандай вазиятларда, ҳатто «узрли» ҳолларда ҳам тўланиши кўзда тутилмаган.

— Индексация ҳисобини қариндошлардан бирининг номига қайта расмийлаштириш мумкинми?

— Ушбу ҳисоб қайта расмийлаштирилмайди, бироқ унинг соҳиби ўз ҳисоби юзасидан васият ҳужжатини ёки ишончномани қариндошлари ёки яқинларидан бирига расмийлаштириш ҳуқуқига эга.

— Индексация ҳисобларидаги маблағларни пул ўтказиш йўли билан ҳар хил тўловларни тўлашга ҳам ишлатиш мумкинми?

— Пул қўювчининг хоҳишига кўра Халқ банки товарлар ва аҳолига кўрсатилган хизматлар учун пул ўтказиш йўли билан тўловларни фақат йиллик тўловлар микдорида жорий йил учун белгиланган тартибда тўлаши мумкин.

— Индексация микдорини олиб ундан қўшимча даромад олиш йўлида фойдаланмоқчи бўлган мижозлар учун Халқ банки бугунги кунда нималарни таклиф этиши мумкин?

— Албатта, биз фуқаролар ўз жамғармаларини бизнинг банкимизда сақлашлари ва индексация микдорларини олиб, уни бизнинг муассасаларимизга жойлаштиришларидан манфаатдормиз. Ҳозир биз ўз мижозларимизга пулларини банкимиздаги 15 турдаги омонатларда сақлашларини таклиф қилишимиз мумкин. Шунингдек, улар ХИФлар акциялари, лотерея билетларини ҳам сотиб олишлари мумкин.

Ойдин ҲАКИМОВА.

СУРАТЛАРДА: Халқ банкининг 3650/0139-бўлимида аҳолига индексация қилинган маблағлардан тўловлар тўлаш жараёнидан лавҳалар.

Рашид Галиев олган суратлар.

Шаҳар назорат инспекциясида

ТЕКШИРИШ НИМАЛАРНИ КЎРСАТДИ?

Шаҳар назорат инспекциясининг навбатдаги йиғилишида шаҳардаги нон ва нон маҳсулотларини ишлаб чиқариш корхоналарида директив ҳужжатларни бажариш бўйича текширув натижалари кўриб чиқилди. Йиғилишни шаҳар ҳокимининг ўринбосари — назорат инспекциясининг раҳбари Бадриддин Камолов олиб борди.

Йиғилишда шу нарса таъкидландики, шаҳардаги нон ва нон маҳсулотларини ишлаб чиқариш корхоналари томонидан директив ҳужжатларни бажариш юзасидан муайян ишлар амалга оширилганлиги билан бир қаторда бу борада баъзи хато ва нуқсонларга йўл қўйилганлиги текширувда маълум бўлди. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майдаги 1154-сонли «Халқ хўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш борасидаги чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонининг бажарилиши текширилганда баъзи корхоналар томонидан тўлиқ таъминланмаганлиги аниқланди.

Бугунги кунда текширилган корхоналарнинг дебиторлик қарзи 33629 минг сўмни, кредиторлик қарзи эса 16196 минг сўмни ташкил қилади. Фақатгина Шайхонтоҳур туманидаги «Кўкча-нон» кичик корхонасининг 192774 сўм дебиторлик қарзи ва 562971 сўм кредиторлик қарзи мавжуд бўлиб, улардан 23718 сўм дебиторлик қарзининг муддати ўтган. «Нозик-нон» корхонаси қарзи 2238,6 минг сўм бўлиб ундан 47 минг сўми муддати ўтган. Бундай ҳолат текширилган бошқа корхоналарда ҳам мавжуд.

Нон ва нон маҳсулотларини ишлаб чиқарувчи корхоналарда Республика Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 26 декабрдаги 621, сонли «Аҳоли билан пул ҳисоб-китобларини амалга оширишда назорат-касса машиналарини мажбурий қўллаш тартиби тўғрисида»ги қарорининг бажарилишида 549 минг сўмлик йўл қўйилган хато ва камчиликлар мавжудлиги маълум бўлди.

Жумладан, Миробод туманидаги махсус нон дўконида 3900 сўм, «Зоғора нон» жамоа корхонасида 33214 сўм, «Асил нон» ва «Б. Бек» корхоналарида 3000-3700 сўм миқдорида назорат-касса машинаси билан нақд пул тушуми орасида тафовутлар аниқланди. Баъзи корхоналарда назорат-касса машинасини ишлатмаслик ҳоллари мавжуд. Бунга «Ҳикматли нон», «Тансиқ нон», «Шифобахш нон» корхоналарини мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бу билан улар ҳукумат қарорлари талабларининг тўлиқ бажарилишини таъминламаганлар.

Шунингдек, текширилган корхоналарда ишлаб чиқарилаётган нон ва нон маҳсулотларининг вазни давлат стандартига тўғри келиши кўриб чиқилганда 27 турдаги нон маҳсулотлари давлат стандартига вазни бўйича тўғри келмаслиги ҳоллари аниқланди. Жумладан, Мирзо Улуғбек туманидаги «Марҳабо нон» жамоа корхонаси томонидан ишлаб чиқарилаётган нон маҳсулотларининг 3 хил турининг вазни давлат стандартига тўғри келмаслиги, яъни оғирлиги 1,0 килограммли «Туркманистон чурак нон»и меъёрдаги 1000 грамм ўрнига ўртача 867 грамм бўлиб, ҳар бирининг вазни 108 граммдан кам. «Махсус батон» нони меъёрдаги 450 грамм ўрнига ўртача 427 грамм, «Буханка» нони меъёрдаги 600 грамм ўрнига 580 грамм келади.

Ҳамза туманидаги «Гули нон» жамоа корхонаси фақатгина бир хил турдаги «Буханка» нонини ишлаб чиқарсада меъёрдаги 600 грамм ўрнига ўртача 571,5 грамм ёки ҳар бир нон вазни 13,5 граммдан кам эканлиги аниқланди.

Юқоридагилар билан бир қаторда текширилган нон ишлаб чиқариш корхоналарининг омборхоналарида маҳсулотларнинг сақланиши ва уларнинг ишлатилиши масалалари кўриб чиқилганда қуйидагилар маълум бўлди. Танлов асосида омборхоналардаги баъзи маҳсулотларнинг қолдиғи ўлчаб кўрилиб ҳисобот билан солиштирилганда, жами бўлиб 195247 сўмлик молиявий хатоликлар мавжудлиги аниқланди. Улардан 134760 сўмлик маҳсулотлар камомадлиги ва 60487 сўмлик ортиқча маҳсулотлар мавжудлиги маълум бўлди.

Миробод туманидаги «Тансиқ нон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятининг омборхонасида 18100 сўмлик маҳсулот омборхонада ортиқчалиги, «Марҳабо нон» корхонасида 115600 сўмлик маҳсулот камомадлиги ва 11500 сўмлик ортиқча маҳсулотлар мавжудлиги аниқланди.

Йиғилишда шаҳардаги нон ишлаб чиқариш корхоналарида тегишли директив ҳужжатларнинг тўлиқ бажарилишини ҳамда аҳолини нон маҳсулотлари билан таъминлашни янада яхшилаш чораларини кўриш мақсадида ўтказилган текширув натижалари юзасидан тегишли қарор қабул қилинди ва нон ишлаб чиқариш корхоналарига тегишли бўлган директив ҳужжатларнинг бажарилиши етарли эмас деб топилди.

«Марҳабо нон» корхонасини текшириш ҳужжатлари прокуратура органига юборилди.

«Тошкентнон» уюшмаси раисига «Гули нон» ва «Тансиқ нон» корхоналарининг раҳбарларини эгаллаб турган лавозимидан озод этиш тавсия этилди.

Йиғилишда шаҳар прокурорининг биринчи ўринбосари Б. Ҳақназаров сўзга чиқди.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Вазирлар Маҳкамасида бўлиб ўтган кенгашда кон-металлургия, кимё ва машинасозлик саноати корхоналари учун зарур бўлган импортнинг ўрнини босадиган маҳсулотлар масаласи кўриб чиқилди.

● Ўзбекистон Республикаси Олий хўжалик судининг навбатдаги пленумида Ўзбекистон Республикаси хўжалик судларининг 1997 йилдаги фаолияти якунлари ҳамда 1998 йилда одил судловни такомиллаштириш ва иқтисодий муносабатларда қонунчиликни мустаҳкамлаш борасидаги вазифалар муҳокама қилинди.

● Бугун улуғ ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий таваллуд топган кунга 557 йил тўлди. Шу муносабат билан бугун улуғ шоир адабий ва илмий меросини ўрганишга бағишланган анъанавий анжуман бўлиб ўтди. Республика давлат кутубхонасида Алишер Навоий асарлари кўргазмаси очилди. Мамлакатимизнинг турли бурчакларида навоийхонликлар бўлиб ўтмоқда. (Алишер Навоий таваллудининг 557 йиллигига бағишланган махсус саҳифа материалларини «Оқшом»нинг бешинчи саҳифасида ўқийсиз).

● Америкалик рассом Стивен Бизлининг давлатимиз раҳбари Ислом Каримов таваллуд куни муносабати билан совға қилган асари Темурийлар тарихи Давлат музейи экспозицияларидан ўрин олди. Музейда ана шу қимматли совғани топшириш тантанали маросими бўлиб ўтди.

● Андижонда «Аёл ва ҳуқуқ» мавзуида республика илмий-амалий семинари ўтказилди.

● Ўзбекистон Республикаси фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш «Нуроний» жамғармасида Оила йилига бағишланган давра суҳбати ўтказилди.

● Ўзбекистон Бадиий академияси Самарқанд ва Бухоро вилоятлари ҳокимликлари билан биргаликда буюк муҳаддис Имом ал-Бухорий таваллудининг 1225 йиллик юбилейи рамзи учун танлов эълон қилган эди. Таниқли миниатюрачи рассом, академик Ниёзали Холматов яратган лойиҳа танлов ғолиби деб топилди.

● Самарқандда янги қишлоқ хўжалик техникаси намуналари кўргазмаси ўтказилди.

● Республика матбуотида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг қарорига мувофиқ «Деҳқон хўжалиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси умумхалқ муҳокамаси учун эълон қилинди.

● Андижондаги «Автотеххизмат» акциядорлик жамияти мамлакатимиз аҳолисига 9 мингтадан зиёд «Тико», «Дамас» ва «Нексия» автомашиналарини сотди. Давлат хазинасига 5,2 миллиард сўм келиб тушди. Ўтган йили хорижий фирмаларга 8,5 миллион АҚШ доллари миқдорида уч русумдаги автомашиналар сотилган эди.

ЖАҲОНДА

● Бугун Россия Президенти Борис Ельциннинг Италияга ташрифи бошланди. У Италия Президенти О. Скальфаро ва Бош вазири Р. Проди билан музокаралар олиб боради.

● Кеча Кипрда мамлакат янги президенти сайловлари бўлиб ўтди.

● Шанба куни Россия Президентининг Ироқ бўйича вакили Виктор Посевалюк Бағдодда Ироқ Бош вазирининг ўринбосари Тариқ Азиз билан яна икки учрашув ўтказди. В. Посевалюкнинг фикрича ҳали ҳам муваффақиятга эришишнинг имкониятлари бой берилгани йўқ.

● АҚШ Президенти Билл Клинтон Вашингтонда Буюк Британия Бош вазири Тони Блэрни қабул қилди. Ҳар икки мамлакат раҳбарлари Ироққа нисбатан салбий кайфиятдадирлар. Лекин уларнинг ҳар бири юз берган тангликни дипломатик йўл билан ҳал қилишга ҳаракат этажакларини таъкидладилар.

● Ироқ атрофида вужудга келган танглик ҳамон кескинлигича қолмоқда. Ироққа қарши куч ишлатилишига БМТ Хавфсизлик кенгашининг умумий аъзоларидан Россия, Хитой ва Франция қарши чиқмоқда. Бу давлатлар кескинликни музокаралар йўли билан ҳал этилишига умид билдиришмоқда.

● Фаластин маъмурияти раҳбари Ёсир Арофатнинг Испанияга ташрифи ҳукумат раиси Хосе Мариа Аснар билан учрашуви билан якунланди.

● Шимолий Корея дипломати Жанубий Кореянинг Римдаги элчихонасидан бошпана сўради.

● Тожик-афғон чегарасида Афғонистон чегарасидан ўтишга уринган қуролланган гуруҳдан уч киши ўлдирилди.

● НАТО Бош котиби Хавьер Солана ва Германия ташқи ишлар вазири Клаус Кинкель тинчликни барқарорлаштирувчи халқаро кучлар бундан буён ҳам Босния ва Герцеговинада тураверишлари шарт деб ҳисоблайдилар.

● Ироқ маъмурлари Россия депутатларини Бағдодга расмий ташриф буюришга таклиф этдилар.

● Миср Араб Республикасининг Президенти Ҳусни Муборак яна Яқин Шарқни ядросиз ҳудудга айлантиришга даъват этди.

● Афғонистоннинг Дахор вилоятида рўй берган олти балли зилзила 4,5 минг кишининг умрига зомин бўлди, бир неча минг эски иморатлар бузилди. Кеча яна икки марта ер силкиниши қайд этилди. Бу ерда қутқарув ишлари олиб борилмоқда. Бугун фожиа юз берган жойга БМТ делегацияси келади.

● 29 йил мобайнида биринчи бор АҚШ спортчилари кураш бўйича Эронда ўтказиладиган халқаро мусобақага келади.

● АҚШнинг Тинч океани соҳилларида довул туфайли қирғоққа яқин жойлашган бир талай шаҳар ва қишлоқларида сув тошқини юз берди. Айниқса Калифорнияда кучли довул бўлди. Аҳоли ўртасида қурбонлар йўқ.

● Колумбиянинг Конута шаҳрида жойлашган қамоқхонадаги маҳбуслар нозирларнинг ўта қаттиққўллиги ва шафқатсизликларига қарши бош кўтаришди. Маҳбуслар ва қамоқхона нозирлари ўртасида бўлиб ўтган тўқнашув чоғида 6 нафар киши ҳалок бўлди, кўплаб одамлар оғир тан жароҳатлари олишди.

Ҳамкорлик

ЯНА БИР ҚЎШМА КОРХОНА

Республикамизда фаолият кўрсатаётган қўшма корхоналар сони яна биттага кўпайди. Куни кеча «СЕСА» ўзбек-француз қўшма корхонаси ўз фаолиятини бошлади. Шуни айтиш керакки, «СЕСА»нинг фаолият доираси энг муҳим соҳани ўзига қамраган бу — республикамиз қурилиш индустриясига янги Европа технологияларини жалб этиш, соҳадаги концерн, бошқарма, корпорацияларнинг ишини замонавий асосда янгидан ташкил этишга кўмаклашишдир.

Республика архитектура ва қурилиш давлат қўмитаси ҳамда Франциянинг машҳур «CEFE» холдинг компанияси таъсисчилари бўлган «СЕСА» ўз эътиборини яна бир муҳим йўналишга — интеллектуал соҳани ривожлантиришга қаратмоқда. Шу мақсадда январь ойининг охирларидан республика қурилиш мажмуаси ходимлари мутахассислари малакасини ошириш бўйича курслар ташкил этилди. Биз қўшма корхона мутасаддилари билан келажакда қилинадиган ишлар юзасидан суҳбатлашдик.

● **К. ГИЛЬЕМ (архитектор):**

— 1992 йилдан буён Тошкентга тез-тез келиб тураман. Ўзбекистоннинг барча вилоятларида бўлиб ўзим учун ажойиб шаҳарлар, кўплаб тадбиркор, фидойи инсонларни кашф этдим. Юртингизга сафарларим давомида кўпгина ҳамкасбларим билан учрашиб, мулоқотларда бўлиш жараёнида менда битта янги — Ўзбекистон архитектурасини Европа даражасига яқинлаштириш ғояси туғилди. Унинг моҳияти миллий архитектурадан воз кечмаган ҳолда уни яхши тажрибалар билан бойитган ҳолда ривожлантиришдир. Европада қурилиш соҳасида лойиҳалаштириш, бетон ишлари ва металл конструкциялари, ғишт териш, геотехника ва пойдевор, сейсмика, алюмин ва пўлат қотишмаси каби тўққизта асосий меъёр бор. Шуларга риоя қилганда гўзал, пишиқ-пухта, замонавий иншоотлар бунёд этиш мумкин.

● **Иво ДЕЗЕЛЛЮС, «СЕСА» қўшма корхонаси президенти:**

— Ўзбекистонга янги Европа қурилиш технологияларини киритиш мақсадида тузилган қўшма корхонамиз биринчи навбатда шунга яраша кадрларни тайёрлашга асосий эътибор қаратади. Шу сабабдан март ойига қадар давом этадиган дастлабки малака ошириш курсларида архитекторлар, лойиҳачилар, муҳандис-қурувчиларга энг муҳим йўналишлар ва замонавий архитектура ва лойиҳалашда янги концепциялар, бозор иқтисодиёти шароитида қурилишни бошқариш, қурилиш ишлаб чиқариши, замонавий қурилиш асбоб-ускуна ва анжомлари, қурилишда тендер ва суғурта иншоотларнинг темир-бетон, металл конструкциялари, пойдеворлар ва зилзилага бардошлилиги бўйича Европа меъёр ва қоидалари бўйича билим-кўникмалар берилади. Амалий машғулотлар эса Франциянинг «Буиг» фирмаси қураётган меҳмонхона мажмуасида ўтказилади.

Эътиборга молик томони шундаки, қўшма корхона хорижий қурувчи инвесторларнинг Ўзбекистондаги лойиҳалари экспертизаси ва уларни техник назоратдан ўтказиш юмушини ҳам амалга оширади. Малака ошириш курсларини тугаллаган мутахассисларга махсус гувоҳномалар берилади. Энг иқтидорли, кучли тингловчилар тажриба ўрганиш, кўникма ҳосил қилиш учун 1—2 ҳафтага Францияга юборилади.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

Нагано-98

ОЛИМПИЯ МАШЪАЛАСИ ЁҚИЛДИ

Шанба куни «Япония томи» деб аталувчи Нагано шаҳрида XVIII қишки Олимпиада ўйинларининг тантанали очилиш маросими бўлиб ўтди. Шуни айтиш керакки, спорт оламидаги энг нуфузли ҳисобланмиш XX асрнинг охирги қишки Олимпиадасига тайёргарлик ва уни ўтказиш жараёнида бир нечта ўзига хос рекордлар ўрнатилди.

1988 йили Нагано бир нечта «рақиб» шаҳар орасидан олимпиада ўтказишга энг муносиби деб топилганидан сўнг Япония императорининг дам оладиган ажойиб чорбоғи бор ушбу курорт шаҳарчаси таниб бўлмас даражада ўзгарди. Зеро, «Чин юракдан ўтказилаётган ўйинлар» шиори остида ўтаётган навбатдаги оқ олимпиадага тайёргарлик жараёнида қишки Олимпиадалар тарихида рекорд даражадаги пуллар — 10 миллиард АҚШ доллари сарфланди.

«Нагано — 98»да илк бор Африка қитъаси вакиллари ҳам иштирок этаётгани, унинг дастуридан корлинг, сноуборд ва аёллар хоккейи каби учта янги спорт турининг ўрин олгани, хоккей мусобақаларида эса жамоалар таркибида миллий хоккей лигаси энг кучли ўйинчиларининг иштироки, қисқа муддат ичида қад кўтарган халқаро телевизион марказ ҳам унинг энг улкан ютуқлари қаторига киради.

...50 минг ишқибозга мўлжаллаб қурилган ва мухлислар билан лиқ тўла янги замонавий «Нагано спортс парк» ўйингоҳига Япониянинг 72 ёшли императори Акихито рафиқаси Мицуко билан кириб келгандан сўнг Олимпиаданинг тантанали очилиш дастури бошланди. Ўйингоҳга Япониянинг энг оммавий ва севимли миллий спорт тури — сумо кураши усталари қарсаклар остида кириб келадилар. Кунчиқар мамлакатининг энг машҳур хонандаларининг чиқишларидан сўнг эса олимпиадалар Ватани ҳисобланмиш Греция давлати спортчилари бошчилигида ўз миллий байроқлари билан 2700 та спортчидан иборат 72 та мамлакат делегациялари аста-секин ўйингоҳ бўйлаб одимладилар. Улар орасида мустақил республикамиз спортчиларининг ҳам бор эканлиги барча ватандошларимизнинг дилларини албатта фахр-ифтихор туйғуларига тўлдирди.

Халқаро олимпия қўмитаси Президенти Хуан Антонио Самаранчнинг «Тинчлик элчиси» деб номланувчи олимпиадаларнинг аҳамияти, уларнинг кўлами тўғрисидаги чиқишидан сўнг Япония императори Акихито XVIII қишки олимпия ўйинларини очиқ деб эълон қилди. Мадҳия садолари остида олимпия байроғи кўтарилиб, олимпия машъаласи ёқилади. Шу тариқа яна бир оламшумул спорт мусобақалари — навбатдаги қишки Олимпиада ўйинлари бошланди.

КЕЧА

тоғ чанғичилари ва фигурали учиш усталари дастлабки мусобақаларни бошлаб бердилар.

Даврон НУРМАТОВ.

ЯНГИЛИКЛАР ✓ ВОКЕАЛАР ✓ ХАБАРЛАР ✓ ЯНГИЛИКЛАР ✓ ВОКЕАЛАР ✓ ХАБАРЛАР

Туманларда

АРДОҚҚА ЛОЙИҚ

— Оилада, жамоада ўз ўрнини топа олган аёлни ҳамиша ардоқлайман, — дейди Миробод тумани ҳокими ўринбосари, туман хотин-қизлар қўмитаси раиси Моҳира Раҳимбердиева.

— Одамзод дунёга келибдики, у гўзалликни ҳис этади. Ана шу гўзалликнинг бош тимсоли ҳамиша аёл бўлиб келган. Аёл деганда мен биринчи навбатда мунис ва меҳрибон оналаримизни, латофатли опа-сингилларимизни кўз олдимга келтираман.

— Ўтган Инсон манфаатлари йилида қўмитанинг асосий диққат-эътибори нималарга қаратилди?

— Туманимизда хотин-қизлар билан ишлашда асосий эътибор Президентимизнинг «Ўзбекистон Республикасининг давлат ва ижтимоий қурилишда хотин-қизларнинг ролини ошириш тўғрисидаги чора-тадбирлари» ҳамда «Маънавият ва маърифат жамоатчилик маркази фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги Фармонларини бажаришга қаратилди. Аёлларимиз ва ёшларнинг маънавиятини бойитиш, уларнинг ҳуқуқий маданиятини орттириш муҳим эканлигини ҳисобга олган ҳолда бир қанча ибратли тадбирлар ўтказилди. Шароф Рашидов ҳамда Ойбек маҳаллаларида «Маънавият — қалбим қуёши», Файзиобод маҳалласида «Маънавиятнинг мунаввар йўллари» мавзуида ўтказилган тадбирларимиз шулар жумласидандир. Шунингдек оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш йўналиши бўйича қатор ишлар амалга оширилди. Бу ишда туманимиздаги 39 та маҳалла хотин-қизлар кенгашлари раислари ташаббусни ўз қўлларига олишди. Маҳаллаларда аёллар саломатлиги ва уларни тиббий кўрикдан ўтказиш, касалликларнинг олдини олиш мақсадида соғлиқни сақлаш бўлими ходимларининг аҳоли билан ўзаро мулоқотлари ташкил этилди.

Туманда кўп болали ва кам таъминланган оилаларни моддий қўллаб-қувватлашга катта аҳамият берилмоқда. Туман ҳокимлиги томонидан ана шундай оилаларнинг болаларига кийим-кечаклар, озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатиш йўлга қўйилган.

«Мустақилликка — мустаҳкам оила» шиори остида маҳаллалардаги кам таъминланган, ота-онасиз ёшларнинг никоҳ тўйларининг ўтказилишини ҳам алоҳида таъкидлаб ўтишни истардим. Мустақиллик байрами арафасида «Сарикўл» маҳалласида ота-онасиз икки ёшнинг никоҳ тўйлари ўтказилди. Тўйнинг барча харажатлари туман ҳокимлиги бошчилигида ҳомий ташкилотлар ҳамда маҳалла аҳли томонидан қопланди, икки ёшга совғалар берилди. Шунингдек, маҳаллаларда оилани мустаҳкамлаш, унинг бузилиб кетишига йўл қўймаслик борасида қатор ибратли тадбирлар ўтказилиши натижасида ўтган йилда қўйдичиқдилар сони анчагина камайди.

Аёллар меҳнатини енгиллаштириш ва ижтимоий муҳофаза қилиш масаласида ҳам тумандаги корхона ва ташкилотлар хотин-қизлар кенгашлари раислари билан ҳамкорликда бирмунча ишлар амалга оширилди. «Ўзкимёфарм», «Ўзэлектроаппарат» ҳиссадорлик жамиятларида «Аёллар меҳнатини ижтимоий муҳофаза қилиш» дастурининг бажарилиши яхши йўлга қўйилганлиги бунинг ёрқин далилидир.

Маҳаллалардаги хотин-қизлар кенгашлари ёшлар тарбиясига алоҳида аҳамият бериб, мактаблар билан яқин ҳамкорликда иш олиб боришмоқда. Бу борада маҳалла хотин-қизлар кенгаши раисларидан Хурсаной Авазова, Галина Зазулькина, Зуҳра Назарова, Рисолат Бобоевалар фаоллик кўрсатишмоқда. «Инсоний қадриятлар», «Қизлар ҳаёси билан гўзал», «Оилада аёл ўрни», «Балоғат ёши нима?», «Оила ва никоҳ», «Ўз ҳуқуқингизни биласизми?» мавзуларидаги учрашув ва суҳбатлар ана шулар жумласидандир.

— Оила йили режалари хусусида ҳам бироз тўхталсангиз.

— Барчамизга маълумки, оила халқимиз учун муқаддас саналади. Уни муқаддаслигича сақлашда, оилаларимизнинг тинч-тотув, фаровон, файзли яшашларида хотин-қизларимизнинг роли беқиёсдир. Чунки аёл она, қайнона, келин, қайнисингил бўлиб оиланинг тотувлигига ўз улушини қўшади.

Шу билан бирга аёллар ишлаб оила фаровонлигига замин яратадилар, турмуш ўртоқларига яқин кўмакчи бўладилар ҳамда юртимиз равнақига муносиб улуш қўшадиган соғлом авлод — фарзандларни тарбиялаб вояга етказадилар. Ана шуни эътиборга олиб биз Оила йилида жуда кўп тадбирларни ўтказишни режалаганмиз.

Бу ишимизда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Оила йили муносабати билан чиқарган Фармойишида кўрсатилган барча бандлар асосий дастуримизга айланади. Маҳаллаларда қизларни турмушга тайёрлаш, оилани мустаҳкамлаш, ибратли оилалар, ҳуқуқшунос, шифокорлар иштирокида тадбирлар ўтказиш йилимиздаги дастуримиздан муносиб ўрин олган. Ишонамизки, бу тадбир ва учрашувларимиз, албатта ўз самарасини беради.

Инсон манфаатлари йилида одамларга бўлган меҳр-муҳаббат ришталарини янада мустаҳкамлаган бўлсак, Оила йилида эса ҳар бир оиланинг мустаҳкам ва аёллар унга ҳамиша кўрк бағишлаши учун барча куч-қувватимизни сарфлаймиз.

Шоҳиста ИЛҲОМОВА суҳбатлашди.

Ҳаёли нигоҳлар — қизлар кўрки-да.

Тошкент АЁЛЛАРИ

Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг саҳифаси

Одобнома

ТУРМУШ САБОҚЛАРИ

Оиланинг файзли, барокатли бўлиши, фарзандларнинг одобли, аҳлоқли бўлиб вояга етиши кўпроқ оналарга боғлиқ. Тарих фанлари номзоди, Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитаси қошида фаолият кўрсатаётган «Маънавият ва маърифат» уюшмасининг раиси Муборак Юнусхўжаева билан қилган суҳбатимиз ҳам оила, аёл ва фарзандлар тарбиясига бағишланди.

—«Тоғ баландлиги унинг чўққиси билан аниқланса, оила кўрки аёл билан» дейди доно халқимиз. Аёл муқаддас, табиат инъом этган оналик бурчи уни улуғлайди. Она меҳридарё туганмас булоқ, сўнмас чироқ. Она айни вақтда севикли ёр, фарзандлари учун тарбиячи, жамият учун фаол иштирокчи — ишчи, хизматчи, олима, ижодкор, санъаткор ҳамдир. Аёл уй бекаси, уйнинг соҳибаси. Остона хатлаб бирор ҳовлига кирганда шу хонадондаги аёлнинг қандайлигини сезиш мумкин.

Аёлларимиз озода, саранжому саришта, шукуру бардош билан хўжаликни режалайдилар. Яхшилик зўр ибодат деганларидек, аёл ҳар бир ишга яхшилик билан ёндошади. Айниқса, қайнона-қайнота, овсини, қуда-анда, қўни-қўшни, маҳалладошларга ҳурмат билан, иззату икромини жойига қўйиб, яхшилик қилади.

Тарбияда энг аввал отанинг ўрни муҳим, аммо оилада бу масалада ҳам кўп нарса аёлга боғлиқ. Фарзандларни вақтида овқатлантириш, тоза юриши, хулқи, тарбияси ва шу каби кўплаб масалалар ҳам онанинг зиммасида.

Ҳадиси Шарифда: «Агар онасига баҳо бермоқчи бўлсанг, фарзандларига боқ /қара/» ёки «Ота-онадан қоладиган энг катта бойлик бу одобу ахлоқдир», дейилган. Айниқса, қизлар тарбияси, уларни иболи, ҳаёли, назокатли, иффатли бўлиши, турмушга тайёрлашга ҳам она масъулдир. «Қуш уясида кўрганини қилади» деганларидек, қиз боланинг ўзини тутиши, диди, фаросати, меҳнатсеварлиги, меҳмондўстлиги, меҳрибон, мулойим бўлиши аввало она тарбиясига боғлиқ. Биз жуда болажон халқмиз, фарзандимиз учун жонимизни ҳам аямаймиз, бироқ баъзан урф-одатларимизга ортиқча бино қўйиб, сарпо, бешик тўй деб ўзимизга қийинчилик орттирамиз. Ахир гап келиннинг сарпосида эмас-ку! «Келин сепи билан эмас, эпи билан қадрли» дейди доно халқимиз. Шундай экан кўпроқ қизларимизга турмуш сабоқларини берайлик. «Қизим қўғирчоқ уйинг ота-она хонадони, ҳақиқий уйинг тушган жойинг. Қайнота-қайнонангнинг ҳурматини келтир, барака топасан», деб уқтирайлик. Бу ҳам онанинг тарбияси, вазифаси ва масъулиятидир. Ундан ташқари қизларимизга урф-одатимизни, қадриятларимизни, расм-русумларни билиш, удумларни эъзозлаш, оиланинг осори-атиқаларини сақлаш, атроф-муҳитни тоза тутиш, табиатни севиш каби ҳислатларни ҳам уқтириш керак. Оналар фарзанд тарбиясида аждодлар мероси, ўгитларидан ҳам фойдаланмоғи керак. Бизга маълумки, бобомиз Амир Темур саройида ҳам оила, фарзанд тарбиясига катта эътибор берганлар. Соғлом фарзанд тарбияси ва келин танлашга жиддий қараганлар.

Шунингдек, қизларимиз ҳуқуқ маданиятига эга бўлиб, ўз вазифаларини, ҳаққини билишлари лозим. Қизларимизнинг ташқи қиёфаси, кийим-кечаклари, либослари ҳам миллатга, замонага мос бўлиши зарур. Бу масалани тўғри ҳал қилиш эса оилага боғлиқ.

Демак, оилада ота-онанинг, айниқса, онанинг ўрни беқиёс ва ўта масъулиятлидир, чунки оила кўпқиррали ҳаёт жабҳаларини ўз ичига қамраб олган бир қўрғондир.

Гўзал ХОЛИҚОВА ёзиб олди.

Беллашув

ИБРАТЛИ КЕЛИНЧАКЛАР

Онажони бағридан оппоқ кабутар учди,
Бахтиёр хонадонга, бахти бор келин тушди.
Бир қизи икки бўлди қайнона-қайнотанинг,
Тўлин ой кулиб боқди, бағри бутун хонанинг.

Ҳа, ҳар бир хонадонга яхши ниятлар билан қадам босган, ҳаёли, катта ва кичикни ҳурмат-иззат қиладиган ширин сўз келинчак насиб этсин.

Оила йили муносабати билан «Аёл — ҳаёт пойдевори» шиори остида ўтказилган «Энг ибратли келинчак» кўрик-танловининг туманлараро дастлабки баҳслари ниҳоясига етди. Ушбу танловда энг намунали маҳаллаларнинг барчага ўрнак бўлса арзийдиган оилаларнинг иболи, қадриятларимизни эъзозлайдиган, урф-одатларимизни яхши биладиган турли касб эгалари бўлган келинчаклари беллашдилар. Танлов иштирокчилари низомда кўзда тутилган барча шартлар бўйича ўз маҳоратларини намойиш этдилар ва шаҳар кўрик-танловида қатнашиш шарафига муяссар бўлдилар.

Шу кунларда ушбу танловнинг шаҳар миқёсида ўтказиладиган босқичига қизғин тайёргарлик ишлари кетмоқда.

Моҳира КАРИМОВА.

1998 — Оила йили

ҚИЗ ЎРНИГА ҚИЗ

Гулчеҳра болаларининг шўхлигидан боши айланиб, не қиларини билмай қолди. Қайнонаси унга катта суянчиқ эканини ҳис этди. Бир пайт Муяссар ая ўртанча келини Саодат билан уйга келишса, Гулчеҳра болаларини овутолмай, ҳовлида зир югуриб юрибди. У ечинмай ҳам «эрка» келини қўлидаги болани олди.

— Ҳа, оимларни ўзингизники қилиб олдингизми? — деди Гулчеҳра уларни кўриб қувончини яширолмай.

— Нима, ойим биргина меники, деб ўйлаганмидингиз? Бир-икки кун бизникида турсалар турибдиларда, — деди Саодат ҳазил аралаш.

Муяссар ая икки келинининг гапларидан мамнун бўлиб неварасини кўтарганча ўз хонасига йўл олди...

...Келин тушган хонадоннинг файзи ўзгача бўлади. Ҳар тонг эрта туриб ҳовлига, кўчаларга сув сепиб супуришга не етсин!

Исмоил ота билан Муяссар аялар бир олам орзу-ҳаваслар билан тўрт қиз ва беш ўғилни вояга етказдилар. Тўққиз фарзандни катта қилишнинг ўзи бўлмайди, албатта. Қизларнинг одобли, ҳаёли ва чаққонлигию, ўғилларининг мард, меҳнатсеварлигининг сабаби яхши оилада камол топишгани бўлса, иккинчидан Исмоил ака 10 йилдан кўпроқ вақт маҳаллада оқсоқол бўлиб хизмат қилган. Бинобарин оқсоқолнинг фарзандлари барчага ўрнак бўлмоғи керак-да.

Айни кунда шаҳримизнинг Қумлоқ мавзесидаги «Ривож» маҳалласида яшовчи Усмоновлар оиласида камол топган қизлар уйли-жойли бўлиб кетишган. Ўғиллару келинлар эса ота-она ҳурматини жойига қўйишади.

— Катта ўғлимиз Исроилни уйлантирганимизда раҳматли отаси билан шодлигимиз оламга сиғмаган эди, — дейди Муяссар ая. — Чунки хонадонимизга қизларимиз ўрнида қиз — келин келаётган эди-да.

Ҳақиқатан ҳам Гўзал, Саодат ва Гулчеҳралар бирин-кетин Муяссар аяга ўз қизларидай бўлиб кетишди. Ўзаро иноқ, юмушларни баҳамжиҳат бажарадилар.

— Мана, шу уйга келин бўлиб тушганимга ҳам 11 йил бўлибди. Шу йиллар ичида ойимга нисбатан ҳурматим жуда ортди. Талабалик йилларим, ёш болалар билан қийналган кезларим ойижоним доимо менга мадад бердилар. Фақат менинг фарзандларимгина эмас, овсинларимнинг ҳам фарзандларини оёққа турғазиб беришган. Ахир қариси бор уйда файзу барака бўлади, — дейди катта келин Гўзалхон.— Ойим билан биз келинларнинг иноқлигимизга ҳамма ҳавас қилади.

— Келинларимнинг ҳар бири бир дунё, — дейди Муяссар ая. — Ҳаммаси ҳам яхши, ақлли-ҳушли. Ахир фарзанднинг ёмони бўлмайди-ку. Қизлар ўз йўлига, ширин. Ўғиллар ўз йўлига. Аммо келиннинг ширинлигини келин олган билади. Раҳматли дадаси икки ўғлимизнинг тўйини кўрмай кетдилар. Ҳалемай уларни ҳам уйли-жойли қиламиз. Беш ўғлимиз ўзидан кўпайиб ўнта бўлади. Ҳаммаси ўзидан кўпайсин. Келинларим барака топишсин. Ўғилларим ўнг қўлим, келинларим чап қўлим.

Дилдора ОРИПОВА.

Сарҳисоб

ОНА ВА БОЛА МАНФААТЛАРИ ЙЎЛИДА

Тошкент шаҳар ҳокимлигида шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раёсатининг 1997 йил якунларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди.

Унда туман хотин-қизлар қўмиталарининг раислари, шаҳар соғлиқни сақлаш ва халқ таълими бош бошқармалари вакиллари, қўмита қошида фаолият кўрсатаётган уюшма раҳбарлари ҳамда турли жамоат ташкилотларининг раҳбарлари иштирок этдилар.

Шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг раиси Фарида Абдураҳимованинг, Оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш котибиятининг 1997 йил давомида амалга оширилган ишлар ҳақидаги ҳисоботлари тингланди.

Котибият ва шаҳар хотин-қизлар қўмитаси фаолиятининг бош йўналиши аёллар ва ёшларнинг ҳуқуқий маданиятини ошириш, маънавиятини юксалтириш, оилаларни ижтимоий муҳофаза қилиш ва уларни мустаҳкамлашга қаратилган.

Акмал Икромов, Мирзо Улуғбек, Сирғали, Собир Раҳимов, Шайхонтоҳур, Ҳамза, Чилонзор, Юнусобод, Яккасарой туманларида «Инсон манфаатларини ҳимоялаш масалалари ва ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликка йўл қўймаслик» мавзусида илмий-амалий конференциялар ўтказилиб, уларда республикамиз ижтимоий, иқтисодий ҳаётидаги ислоҳотлар маънавий-маданий ўзгаришлар, ёшлар, оилани ижтимоий муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлаш масалалари муҳокама қилинди.

Шаҳардаги хотин-қизлар ҳуқуқий билимини ва маданиятини ошириш мақсадида қўмита қошида «Олима аёллар» уюшмаси ташкил этилган бўлиб, унинг негизида «Ҳуқуқшунос аёллар» бўлими фаолият кўрсатиб келмоқда. Ҳуқуқий масалалар бўйича мурожаат қилган хотин-қизлар мазкур уюшма орқали ўзларини қизиқтирган саволлар бўйича тегишли маслаҳатлар олмоқдалар.

Шунингдек, хотин-қизлар ва ёшларнинг ҳуқуқий билимларини ошириш борасида қўмита томонидан 150 дан ортиқ маҳаллаларда, ўқув юртларида «Давлат, жамият, оила ва ёшлар тарбияси муаммолари» мавзусида конференция, давра суҳбатлари ўтказилди. Бутун эътибор демократик давлат қурилишида аёллар, хотин-қизларнинг асосий ўрни ва уларнинг иштироки, оилада фарзандлар тарбияси масалаларига қаратилди.

Бунда Президент Фармонлари ва қонунчиликдаги бошқа янгиликларни ҳар бир оилага, фуқарога тўғри етказишга алоҳида эътибор берилди.

Балоғат ёшига етмаганлар томонидан содир этилаётган ҳуқуқбузарлик ҳолларининг олдини олиш, жиноятга қўл уриши мумкин бўлган ёшларни аниқлаш бўйича Тошкент шаҳар ҳуқуқтартибот органлари томонидан жамоатчилик вакиллари билан ҳамкорликда «Ўсмир» тадбири ўтказилди.

Туман судларининг судьялари ҳуқуқни муҳофаза қилувчи бошқа идоралар билан ҳамкорликда ўзларига бириктирилган маҳалла, корхона, муассаса ва ташкилотларда доимий равишда ва кенг қўламда ҳуқуқ-тартибот ишларини олиб бормоқдалар. Ушбу ишлар натижасида балоғат ёшига етмаганлар ўртасида жиноятчилик ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча камайди.

Шаҳар хотин-қизлар қўмитаси болалар тарбиясини яхшилаш, аёлларнинг ҳаётда ўз ўрнини топиб, фаровон яшашлари учун бор имкониятларни ишга солиш билан бир қаторда мавжуд қонунларга асосан маҳаллаларда, суд жараёнларида хотин-қизларнинг ҳақ-ҳуқуқлари бузилмаслигининг олдини олишга интилмоқда.

Шу билан бирга қўмита маҳаллалардаги бошланғич хотин-қизлар ташкилотлари, мутасадди давлат ва жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг «Бола ҳуқуқлари тўғрисида»ги ва «Хотин-қизлар ҳуқуқлари камситилишининг барча шаклларига барҳам бериш тўғрисида»ги Конвенцияларни бажариш мақсадида маҳаллаларда, ташкилот ва муассасаларда, хотин-қизлар кўпчиликни ташкил этадиган меҳнат жамоаларида «Аёл — раҳбар», «Аёл — маърифатчи», «Аёл — тадбиркор» мавзуларида суҳбатлар ўтказди.

Ҳар бир оила ҳуқуқий саводхонлигини ошириш, таълим-тарбия, маънавиятини такомиллаштириш мақсадида маҳаллаларда, олий ўқув юртларида, мактабларда «Шарқ гули», «Файз», «Малика», «Қизил тонг» акционерлик жамиятларида «Ўзбекистон — Ватаним менинг», «Маҳаллам — уйим менинг», «Оила — мустақил юрт таянчи», «Маънавият, истиқлол ва аёл», «Дин ва аёл», «Ҳуқуқингизни биласизми?» мавзуларида давра суҳбатлари бўлиб ўтди.

Шаҳар ва туман хотин-қизлар қўмиталари фаолиятларида оилаларни ижтимоий ҳимоялаш, оиладаги таълим-тарбия, маънавият-маърифат, соғлом турмуш тарзи, тадбиркорлик, иш билан таъминлаш, етим болалар, қаровчисини йўқотган ёлғиз кексаларни ижтимоий ҳимоялаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилиб, уларга 45 миллион сўмга яқин моддий ёрдам кўрсатилди.

Шаҳарнинг 5-10 ёшдаги 100 та етим болаларга 500 минг сўмлик омонат дафтарчалари очилди. Шаҳар ҳокимлиги шу давр мобайнида 206624 та кам таъминланган ва ночор оилаларга бюджет ҳисобидан 230 миллион 387 сўмлик моддий ёрдам кўрсатди.

«Меҳр-шафқат ва саломатлик» жамғармаси томонидан 1 миллион 250 сўм, «Наврўз» жамғармаси томонидан 520 минг сўм, «Маҳалла» хайрия жамғармаси томонидан ажратилган 480 минг сўмдан ортиқ маблағ хайр-эҳсон тадбирларига сарфланди.

Шунингдек, Қизил Ярим Ой жамияти шаҳар қўмитаси томонидан ёлғиз, кекса ногиронларга, етим болаларга, кам таъминланган кўп болали оилаларга, ёнғиндан зарар кўрганларга 1997 йил мобайнида 2 миллион сўмдан ортиқ моддий ва ашёвий ёрдам кўрсатилди. Шаҳар «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси томонидан оналик ва болаликни ҳимоя қилиш мақсадида интернатлар ва меҳрибонлик уйларига 500 минг сўмлик хайр-эҳсон ва 300 минг сўмлик кийим-кечак, дори-дармонлар тарқатилди.

Шаҳар «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси хотин-қизлар ва ёшларни соғломлаштиришга ёрдам бериш, улар ўртасида соғлом турмуш тарзини шакллантириш бўйича қатор ишларни амалга оширмоқда.

Оила йили эълон қилинганлиги муносабати билан Тошкент шаҳар ҳокимлигининг Оила, оналик ва болаликни ижтимоий муҳофаза қилиш котибияти ва шаҳар хотин-қизлар қўмитаси махсус иш режасини ишлаб чиқиб ва унинг ижросини таъминлашга киришди.

Ҳозирги кунда барча туманларда «Энг ибратли келинчак» кўрик-танловлари ўтказилиб, шаҳар кўрик-танловини ўтказиш бўйича қизғин тайёргарлик кетмоқда. Туманларда «Оила, аёл ва ҳуқуқ» илмий-амалий конференциялари ўтказилди.

Йиғилиш иштирокчилари кун тартибидаги масалалар бўйича ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Йиғилиш сўнгида Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг 1998 йил соғлом эътиқод ғояларини такомиллаштириш борасидаги иш фаолиятининг ҳамда қўмита қошида ташкил этилган уюшмаларнинг 1998 йил режалари тасдиқланди.

Маъмура РЎЗИЕВА.

Одамларимиз соғлиғи — юртимиз бойлиги эканлигини тушунган олий тоифали шифокор Муҳтабар Қосимова кўп йиллардан буён Федорович номли шифохонада аҳоли саломатлиги йўлида меҳнат қилиб келмоқда. Унинг бўлимида даволанган ҳар бир бемор ўз дардига даво топмоқда.

СУРАТДА: шифокор М. Қосимова (ўнгда) базотерапевт М. Алимова билан тиббий жиҳознинг созлигини кўздан кечирмоқдалар.

Рустам Шарипов олган суратлар.

Удумларимиз

ХОРИЖЛИК ХОНИМЛАР МАФТУН БЎЛИШДИ

Юртимизнинг гўзал удум ва анъаналари, миллий қадриятлари шунчалик бисёр ва ранго ранги, улар нафақат Шарқ халқлари орасида, балки хорижда ҳам катта қизиқиш ва ҳурматга сазовордир.

Ана шундай миллий хусусиятларни ўзида тўла намоён этган удумларимиздан «Келин салом»га таклиф этилган хорижий давлатлар элчиларининг умр йўлдошлари ҳамда халқаро жамғармаларнинг раҳбар аёллари Рамазон ҳайити байрами кунлари Акмал Икромов туманидаги энг намунали оилалардан Собитжон Имомовлар хонадонида бўлдилар. Меҳмонлардан Латвия элчисининг рафиқаси Г. Вилцанс, Эрон элчисининг рафиқаси Ш. Покойин, Исроил элчисининг рафиқаси Гейл Гендер Лирон, Франция элчисининг рафиқаси Г. Ришар, халқаро Қизил Хоч ва Қизил Ярим Ой федерациясининг Ўзбекистондаги вакили Г. Петроссон, Белоруссия элчисининг рафиқаси Я. Коссова, Тинчлик корпуси ваколатхонасидан Нида Тансив, Қозоғистон элчисининг рафиқаси Г. Ўзбекова, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ўзбекистондаги вакили рафиқаси Д. Симкин хонимлар Шарқнинг бундай ажойиб удум ва анъаналари уларда катта қизиқиш уйғотганлиги, ўзбек келинчакларининг одоби, назокати, катта ва кичикка ҳурмат руҳида тарбия топганликлари меҳмонларнинг хаваслари ҳамда ҳайратини оширганлигини изҳор этдилар.

— Ўзбек келинчакларининг оила қуришга ҳар жиҳатдан тайёрлиги, уларнинг одоби, ибоси, қолаверса, нозик жуссада шунчалик гўзаллик, билим ва маҳорат жо бўлганлиги менда қувонч ҳиссини уйғотди, деди — Г. Ришар хоним. — Шарқ аёлидан бу борада ўрнак олса арзийдиган жиҳатларнинг бисёрлиги, оилада ўзбек аёлининг ўрни ва мавқеи жуда юқорилиги бизда катта таассурот қолдирди.

Меҳмонлар шу куни бундай ажойиб тантанани ташкил қилиб берган Ташқи ишлар вазирлиги ходимларига, Тошкент шаҳар ва Акмал Икромов тумани хотин-қизлар қўмиталарига ҳамда Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети раҳбариятига ўз миннатдорчиликларини билдирдилар.

Сайёра МУҲАММАДЖОНОВА.

Танловлар

«ТАШАББУС — 97» ҒОЛИБЛАРИ

Республикамизда бир неча йилдан буён тадбиркор ва ҳунармандлар ўртасида «Ташаббус» танлови ўтказиш анъанага айланиб бормоқда. Бу танловда шаҳримизда фаолият кўрсатаётган тадбиркор ва ҳунармандлар ҳам фаол қатнашиб, фахрли ўринларни эгаллашга муваффақ бўлишмоқда. Танлов «Энг яхши тадбиркор» ва «Энг яхши ҳунарманд» турлари бўйича ўтказилиб, у энг намунали тадбиркор ва ҳунармандларни излаб топиш, тадбиркорлик фаолиятини оммалаштириш, уларнинг касб малакаси — таълим даражасини ошириш, экспортга йўналтирилган ва хориждан келтириладиган маҳсулотлар ва хизматлар ўрнини босувчи ишлаб чиқаришларни кенгайтириш мақсадида босқичма- босқич ўтказилмоқда.

Тадбиркорлик ва халқ ҳунармандчилигини ривожлантириш, Тошкент шаҳрининг энг яхши тадбиркорлари ва ҳунармандларини аниқлаш, уларнинг касб маҳорати ва тажрибасини оширишга ҳамкорлик қилиш мақсадида ҳамда Ўзбекистон Республикаси Президенти соврини учун Республика тадбиркорлар ва ҳунармандларнинг «Ташаббус —97» танлови миқёсида Тошкент шаҳар ҳокимининг соврини учун танловнинг шаҳар босқичини ўтказиши тўғрисидаги Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлагановнинг 1998 йил 20 январдаги қарорига биноан куни-кеча пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур туманида «Ташаббус — 97» танловининг биринчи босқичи бўлиб ўтди.

Халқимизда «Ҳунарлининг қўли гул» ва «Излаган имкон топади» деган ажойиб нақллар юради. Шайхонтоҳур туманида бўлиб ўтган танлов бу ибораларнинг нақадар топиб айтилганлигини яна бир бор исботлади десак хато қилмаймиз. Танловда 6 нафар тадбиркор ҳамда 7 нафар ҳунарманд ўзлари ишлаб чи-

қарган ва тайёрлаган маҳсулотлари билан иштирок этишди. Уларнинг барчаси танлов шартларига кўра фаолиятлари давомида яхши кўрсаткичларга эришган, истеъмол маҳсулотлари сифат хусусиятларини яхшилаш бўйича тўла ва батафсил маълумот топширган ёки ўзига хос лойиҳалар ишлаб чиққан хусусий, кичик ва ўрта корхоналари эгалари ва раҳбарлари, хусусий тадбиркорлар, ҳунармандлар ва халқ амалий санъати усталаридир.

Танлов қатнашчиларининг ҳар бир маҳсулотлари ва ўзлари амалга ошираётган ишларнинг баёнлари, келгусидаги режалари лойиҳаси танлов ҳайъати аъзолари томонидан синчиклаб кўриб чиқилди.

— Тадбиркор ва ҳунармандларнинг ишлари билан батафсил танишар эканмиз, ҳеч қачон натижа чиқариш бу қадар қийин бўлади, деб ўйламаган эдик, — деди туман ҳокимининг ўринбосари, танлов ҳайъатининг раиси Улуғбек Раҳмонбоев. — Негаки бу ишларнинг барчасини кўриб дилингиз яйрайди, чунки уларнинг ҳаммаси ибратли, таҳсинга лойиқ. Лекин яхшиларнинг ҳам энг яхшисини танлаб олиш бизнинг вазифамиз. Шуни ҳисобга олиб танлов шартларига тўлиқ жавоб берган ҳамда арзон ва республикамиз учун керакли хом ашё — каолин қазиб олишда янги технология яратган «Альянс қурилиш» хусусий ишлаб чиқариш фирмаси /раҳбари Олег Саркисян/ га фахрли биринчи ўринни беришга қарор қилдик. Ҳунармандчилик бўйича эса биринчи ўрин — керамика маҳсулотлари устаси Рамазон Муҳамеджоновга насиб этди.

Тадбиркорлик бўйича иккинчи ўрин «Азия металл трейдинг» қўшма корхонаси /раҳбари Дилшод Шоумаров/га, ҳунармандчилик бўйича эса кандакорлик ва мисгарлик маҳсулотлари устаси Маъсуджон Мадалиевга берилди. Барча ўрин эгаларига фахрий ёрлиқ ҳамда қимматба-

ҳо совғалар тортиқ этилди. Қолган иштирокчиларга ҳам туман ҳокимлигининг фахрий ёрлиқлари топширилиб,ишларига улкан ривожлар тиланди.

Танлов ташкилотчилари ҳамда иштирокчиларининг фикр-мулоҳазаларини билиш истагида уларнинг бир нечтаси билан суҳбатлашдик.

● **Абдураҳмон ҒОФУРОВ, туман товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатаси раиси :**

— Ўтказилган ушбу танлов тадбиркор, ишбилармон ва ҳунармандларимизнинг кучига куч, ғайратига ғайрат қўшишига аминман. Палатамиз томонидан 1800 нафар тадбиркор ва ишбилармонлар рўйхатга олинган бўлиб, палатамиз аъзолари уларга йўл-йўриқ кўрсатишда ибрат бўлмоқдалар. Яқиндан бошлаб эса уларга аудиторлик хизмати кўрсатишни йўлга қўямиз, шунингдек зарур хом ашёларни топишда кўмак берамиз. Бизнинг мақсадимиз тадбиркорларимиз нафақат кўрикларда ўз маҳсулотларини кўз-кўз қилишсин, уларнинг қилаётган ишлари республикамиз равнақига, иқтисодиётимизнинг гуллаб- яшнашига хизмат қилсин.

● **Вячеслав ШИН, «Олимп» қўшма корхонаси директори ўринбосари:**

— Албатта, бундай танловлар ўтказиш фойдалидир. Чунки бу ерда ўзаро фикр алмашилади, ўрганасан ва ўргатасан ҳам. Мен танловларга ёшларимизни ҳам кўпроқ жалб этилишини истайман. Ахир улар мустақил юртнинг яратувчилари-ку.

● **Асатулла МИРАҲМЕДОВ, «Умид-фермер» хусусий корхонаси раҳбари:**

— Мен бундай танловлар ўтказилиши тарафдориман, лекин ҳайъат аъзолари бевосита ишлаб чиқариш жараёнида қатнашиб, уни ўз кўзлари билан кўрсалар, ана шунда баҳо беришда ҳам қийинчиликлар содир бўлмайди.

● **Маъсуджон МАДАЛИЕВ, ҳунарманд:**

— «Ҳунар-зар, ҳунарманд-заргар» деган гап бор. Ёшларимиз ҳам унутилиб кетаётган ҳунармандчилик сирларини эгаллашса, уни фақат пул топиш йўлида эмас, балки қадриятларимизни тиклаш йўлида сарфлашса деб ният қиламан...

***

Шаҳримизнинг Мирзо Улуғбек, Собир Раҳимов ва бошқа туманларида бўлиб ўтган бундай танловлар ҳам ўзига хос руҳда ўтди. Танлов ғолиблари шаҳар босқичида иштирок этиш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

Шарифа ИЛЁСОВА.

СУРАТЛАРДА: «Ташаббус—97» танловидан лавҳалар.

Рашид Галиев олган суратлар.

Тошкент обод ва озода бўлсин

БЕТГА АЙТГАННИНГ ЗАҲРИ ЙЎҚ

Пойтахтимизнинг обод ва озода бўлиши ҳақида шаҳар фаолларининг барча тошкентликларга мурожаати жойларда муҳокама этилиб қизғин маъқулланмоқда. Биз шаҳримизнинг баъзи маҳаллаларида бўлиб, уларнинг оқсоқоллари, ёши улуғ кексалари ва истиқоматчилари билан шу мавзуда суҳбатлашдик.

Қобил ЗОКИРОВ,
Ғуломмаҳмуд Абдуллаев номли маҳалла оқсоқоли:

— Ота-боболаримиз қадимдан покизаликка катта эътибор бериб келишган. Озодаликка иймон ва эътиқоднинг асосий мезони деб қарашган. Ушбу анъанага содиқ қолишимиз сабабли маҳалламиз йил сайин чирой очиб бормоқда. У шаҳар маҳаллалари орасида ўтказилган «Намунали маҳалла» кўрик-танловида иккинчи ўринни, туманда эса биринчи ўринни қўлга киритгани бежиз эмас.

Аҳил жамоамиз билан шаҳар фаоллари мурожаатини муҳокама қила туриб бир нарсага алоҳида эътиборни қаратдик. Унда жумладан: «Маҳаллалар ва кўчаларда, айниқса кўп қаватли тураржой бинолари атрофи ва шаҳар чеккаларида Тошкент ҳуснига доғ тушираётган ахлат уюмларига, чиқиндиларга тўлдирилган анҳор ва ариқларга ҳар куни дуч келмоқдамиз», каби ҳаққоний сўзлар битилган. Инсоф билан айтганда бу ҳол сизу бизнинг лоқайдлигимиз, бепарволигимиз оқибатида содир бўляпти. Чиндан ҳам кўп қаватли уйларда ахлатни хонадонимдан ташқарига чиқариб ташласам бўлгани дегувчилар сони ортиб бормоқда. Уларнинг бу ишларидан бехабармизми? Йўқ, хабардормиз. Чунки бу ҳол кўз ўнгимизда содир бўляпти. Лекин индамай, қўл силтаб ўтамиз. Шу эътиборсизлигимиз туфайли бу иллат «болалаб» кетяпти. Наҳотки кексаларимиз кўча ва ариқларга ахлат ташлаш у ёқда турсин, ҳатто сувга тупуриш гуноҳи азим ҳисоблашганини унутиб қўяётган бўлсак. Ёшларимизга покизалик она сути билан сингдириб борилганини эсласак бўлмайдими? Нега энди бу яхши қадриятларимиздан йироқлашяпмиз.

Маҳалла, туман ва шаҳримиз тозалиги аввало ўзимизга боғлиқ. Шу ўринда маҳалламиз тажрибасидан бир нечта жонли мисоллар келтирай. Бизда ҳар қандай муаммо кўпчилик, ҳашар йўли билан ҳал этилади. Ойда бир марта (баҳор ва ёзда эса икки марта) ҳашар уюштириш қатъий қоидага кирган. Умумҳашарда маҳалламиздаги хонадонлардан албатта бир киши қатнашиши ҳам шарт қилиб қўйилган. Бундай ҳашарларда «Оқил ота» қабристонини ободонлаштирамиз, кўча ва йўлкаларни чиқиндилардан тозалаб, орасталаймиз. Ҳудудимиздаги мевазор боғ ва кўчадаги дарахтларнинг тагини юмшатиб, очиқ майдонларда гулзорлар барпо этамиз. Мана шу аҳил ва ҳамжиҳатлик самараси туфайли маҳалла гузари барпо этилди. Мевазорга ҳашар йўли билан сув олиб чиқилди.

Бир сўз билан айтганда, шаҳримиз, ўзимиз яшаётган маҳалламизнинг ҳақиқий жонкуяри бўлайлик. Ана шундагина Тошкентимиз янада обод ва кўркам бўлади.

Бахтиёр ОМОНОВ,
меҳнат кексаси:

— Қорақамиш даҳасидаги кўп қаватли уйларда яшайман. Газетада эълон қилинган шаҳар фаолларининг тошкентликларга мурожаати билан яқиндан танишиб чиқдим. Унда баъзи кўп қаватли уйларда яшовчилар шаънига билдирилган танқидий фикрларга тўла қўшиламан.

Чиндан ҳам кўп қаватли уйлар ҳудуди бетартиб. Зеро ўша жойларда ҳам маҳаллалар ташкил топган. Уларнинг оқсоқоллари, фаоллари саъй-ҳаракати кун сайин ошиб бормоқда. Лекин шунга қарамай ахлат ташлаш учун махсус жойлар белгилаб қўйилган бўлсада кўпинча чиқиндиларни очиқ майдонларга тўкиб кетилаётган ҳолларни тез-тез учратишга тўғри келади. Фурсати келиб ўзимиз «бунёд этган» ахлатхонани тозалаш учун турли ташкилотларга югуриб қоламиз. Кўпинча эса уларни сусткашлик ва эътиборсизликда айблаймиз. Назаримда бизда ўзимиздан эмас, балки ўзгалардан талаб қилишдек ёмон одат тобора илдиз отиб боряптики, буни асло кечириб бўлмайди.

Бетга айтганнинг заҳри йўқ. Ҳатто йўлагимизни супуришдек ибратли одатимиз ҳам биздан йироқлашиб бораётгандек. Хонадонимиз тоза бўлса вассалом деймизу аммо эшигимиздан кирган ҳар қандай меҳмон биринчи навбатда йўлагимизни босиб ўтишини ўйламаймиз. У хонадонимиздаги орасталикни ифлос йўлак билан солиштириб бизни ишёқмас ва дангасаликда айбламайдими? Ёки кўп қаватли уйларнинг йўлаги ва ҳовлиси бизнинг маҳримизга тушмаганми? Ҳовли-жойларни, эшик олдиларини тонг саҳардан туриб супуриб-сидириш, сув сепиш юз-қўлимизни ювиш билан баробар ҳисобланадику.

Шарқ дарвозаси ҳисобланган Тошкентимиз бекиёс даражада ўзгариб бораётганини юракдан ҳис этиб турибмиз. Янги қурилаётган бинолар, кенг ва равон кўчалар, боғ ва хиёбонлар ҳаммаси ўзимизники. Шундай экан, нега уларни кўз қорачиғидек асрамаймиз, улар ҳуснига тушган доғ ўзимизга тушган доғ эканлигини қачонгача пайқамай юрамиз. Бу гапларим балки озодаликка ўта берилган, қўлидан супурги тушмайдиган уй бекалари ёки ўз шаҳрини чин дилдан севган, униңг тупроғини кўзига тўтиё қилаётган баъзи юртдошларимизга оғир ботиши табиий. Бу гаплар асло бундайларга тааллуқли эмас.

Бугун бизнинг қадамимиз узоқ ўлкаларга етиб, у ердан ҳам шаҳримизга меҳмонлар тез-тез келиб турган экан, улар кўз ўнгида Тошкентимиз жамолини янада файзли ва тароватли қилиб кўрсатишдек савобли ишга ҳаммамиз бурчли эканлигимизни унутмаслигимиз керак.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ суҳбатлашди.

Бандлик

КАСБ-ҲУНАР ЭГАЛЛАШМОҚДА

Бектемир туманида кейинги вақтда кўплаб кичик ва хусусий корхоналар, ишлаб чиқариш цехлари, фирмалар фаолият кўрсатмоқда. Натижада аҳолининг кўпчилик қисми иш билан таъминланмоқда. Шундай янги иш ўринлари яратилиши ҳисобига ўтган йили 1760 нафар фуқаро иш билан банд бўлди. Эндиликда туман меҳнат биржаси ходимлари Оила йилида кўпроқ маҳаллаларда оилавий кичик корхоналар очиш ва уларнинг ёрдамида ҳунармандчиликни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратишмоқда. Туман меҳнат биржаси раҳбари Ҳамидулла Халилов билан бу йилги режалар ҳақида суҳбатлашдик.

— Биржамиз ходимлари бу йил ҳам бир қанча режаларни белгилаб олдилар. Бу йил — Оила йили. Мана шундан келиб чиқиб, ўз режаларимизга бироз ўзгартиришлар ҳам киритдик. Яъни масалан, «Усто-шогирд» услубида иш бошлаган ва бошламоқчи бўлганларга биржа томонидан қандай ёрдам керак бўлса, уни муфассал амалга ошириш, қўллаб-қувватлаш лозим деб топдик. Бунда, албатта, бизга маҳалла оқсоқоллари, хотин-қизлар кенгашлари ҳамкор бўлишади.

Туманимизда ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришни янада авж олдириш мақсадида туман ҳокимининг 1997 йил 550-қарорига асосан шаҳар ободонлаштириш бош бошқармасининг туман бўлими билан шартнома имзолаганмиз. Яъни биржага иш сўраб мурожаат қилганларга бошқа касбларни таклиф этиш билан бирга ободонлаштириш бошқармасида ишлашни ҳам тавсия этаяпмиз. Мана шу усулда бугунги кунгача 100 га яқин фуқаро иш билан таъминланди.

Шунингдек биз биржамизга мурожаат этган ёшларни бирор касбга ўқитиш ҳамда «Усто-шогирд» услуби асосида ҳунар ўрганишларига алоҳида эътиборни қаратаяпмиз. Меҳнат, аҳолини иш билан таъминлаш ва ижтимоий ҳимоя қилиш бош бошқармасига қарашли ўқув марказида 65 нафар фуқаро турли касблар бўйича ўқиб чиқишди ва улар тегишли жойларга ишга жойлаштирилди. 13 нафари эса ҳозирги кунда ҳам ўқишмоқда.

Биз фақат иш билан таъминлабгина қолмай фуқароларнинг ижтимоий ҳимоясини ҳам инобатга оламиз. Бунда мавжуд 12 та маҳалла оқсоқоллари ҳамда корхона ва ташкилотлар билан ҳамкорликда иш юритамиз. Маҳаллаларимиздаги 1660 оила моддий ёрдамга муҳтож бўлганликлари сабабли, уларга 5701,6 сўм миқдорида моддий ёрдам кўрсатдик. 2165 оила эса болалар нафақасини олишга муҳтож бўлганликлари учун уларга ҳам 9518,3 сўм миқдорида пул берилди. Бундан ташқари аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш шўъбасида 105 фуқарога ишсизлик мақоми берилган эди. Шулардан 56 нафарига нафақа берилди.

— Айтингчи, нафақалар учун маблағни қаердан оласизлар?

— Туманимиздаги барча корхона, ташкилот, фирмалардан бизнинг фондимизга олинган фойдадан 2 фоиз миқдорида пул ўтказилади. Жамғарилган маблағ эса юқорида таъкидлаб ўтилган сабаблар асосида тарқатилади. Бу маблағ туман ҳокими томонидан чиқарилган 1997 йилги 100-қарорга асосан амалга оширилади. Фоизли жамғарилган маблағимиз ўтган йилда 266,637 сўмни ташкил этди.

Айни вақтда биржа фаолиятини янада авж олдириш мақсадида назоратчиларимиз маҳалла оқсоқоллари билан ҳафтада бир гузарларда, фуқаролар билан тўғридан-тўғри мулоқотлар ўтказиб, алоҳида қабул кунларини ҳам белгилаб қўйишган. Бунда ким иш ахтариб юрган бўлса ёки бирор тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлса бемалол ечимини кутаётган муаммосининг биринчи бўлагини ҳал қилиб кета олиш имкониятига эга бўлади. Бу борадаги бизнинг асосий вазифамиз, албатта, иш ахтариб юрганга намунали хизмат кўрсатиб маоши тузукроқ ишларни тавсия этиб, уларни иш билан банд этишдир. Бунда бўш турган иш ўринлари тўлади, ишлаб чиқариш ривожланади, оиланинг моддий таъминоти аста-секин тўлиб бораверади. Моддий таъминот бўлгач эса оила мустаҳкамлиги ўз-ўзидан яхшиланаверади.

Гулнора АБДУЛЛАЕВА.

фан

ИСТИҚБОЛЛИ ТАДҚИҚОТЛАР

Ўзбекистонда нон ва нон маҳсулотлари ишлаб чиқаришда ишлатиладиган ачитқилар Россия ва Қирғизистондан сотиб олинар эди. Эндиликда бунга чек қўйилди.

Бунга Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Микробиология илмий-тадқиқот институтида биология фанлари доктори Машҳура Мавлонийнинг олиб борган изланишлари натижасида эришилди. Эндиликда институтда ажратиб олинган ва селекция қилинган сахороницис ачитқисининг махсус тури Ўзбекистон шароитида ўзининг энг фаоллигини кўрсатмоқда. Бу ҳақда «Ўздонмаҳсулот» корпорациясининг далолатномаси олинди.

Бундан ташқари институт олимларининг кўп йиллик изланишлари, тадқиқотлари натижасида ҳосилдорликни оширишнинг биологик ўғитларга бўлган талабини яхшилаш мақсадида азот тўпловчи микроорганизмларнинг турли хил тупроқ ва иқлим шароитига мос унумдор шаклларини яратиш ва уларни ишлаб чиқаришга хизмат қилувчи илғор янги биологик ўғит олиш ва уни ишлатиш биотехнологиясини кашф этдилар. Бу билан ўзбек олимлари мустақил Ўзбекистонимизни янги ўғит манбаи билан таъминладилар. Кашфиёт, яъни биологик азот ҳозирги кунда «Ер малҳами» номи билан аталиб келмоқда. 1997 йилда бу янги ўғит Ўзбекистон патенти билан мустаҳкамланди.

Жамолиддин Тошпўлатов томонидан излаб топилган сомон ва бошқа ўсимликларнинг қолдиқлари асосида ҳайвонлар учун юқори сифатли озуқа моддалари тайёрлаш технологияси ҳам бугунги кунда республикамизда самарали ишлаб турибди. Бундан ташқари институтда ўсимликларни микробиологик ҳимоя қилиш, касалланишининг олдини олиш, экология муаммолари, хусусан оқава сувларни тозалаш бўйича, қишлоқ хўжалиги экинларининг уруғларига биологик ишлов бериш устида ҳам бир қатор илмий ишлар амалга оширияпти.

Шунингдек, Канада миллий академиясининг Монреалдаги биотехнология маркази билан Ўзбекистон тупроғидан ажратиб олинган пиницилю замбуруғидан синтез қилинган ёғ парчаловчи фермент-липозанинг таркибий фаолиятини чуқур ўрганиш устида узоқ муддатли шартнома тузилган. Бу шартномага кўра институт директори, биология фанлари доктори, профессор Қаҳрамон Давронов ҳамда биология фанлари номзоди Камола Ғуломова ва бошқа олимлар бир неча бор илмий сафарда бўлдилар. Сафарнинг барча харажати Канада давлати томонидан қопланди.

Ҳозир институт докторанти Музаффар Эргашев АҚШнинг Лос-Анжелес шаҳри илмий марказида ишловчи профессор Даниел Шток билан ҳамкорликда кашф этилган янги биологик препаратларнинг ўсимликка таъсирини ўрганиш бўйича чуқур илмий ва амалий изланишлар олиб бормоқда.

Наргиза ПИРНАЗАРОВА.

Муносабат

СЎЗДАН СЎЗНИНГ ФАРҚИ БОР

Ота-она ақл-идрокли, меҳр-оқибатли, фаҳм-фаросатли, яхши хулқли, ҳалол билан ҳаромни, пок билан нопокни ажратадиган соф қалбли инсонлар бўлса, шу оилада камол топаётган фарзандлар ҳам гўзал фазилатли кишилар бўлиб етишади.

Эр-хотиннинг фарзандлар ҳузурида бир-бирларига бўлган муомалалари шу фарзандлар учун очиқ китобдек гап. Улар муомаласининг маданий, самимий, беғараз, ширин экани ҳам ёки дағал, қўрс, шарм-ҳаёсиз, ибосиз экани ҳам фарзандларига ижобий ёки салбий таъсирини ўтказмай қолмайди. Чунки бола оиладаги шароитга қараб, ота-она ўгит насиҳатига, тарбиясига, кийиниш, юриш-туриш ва муомалада уларга тақлид қилиб ўсади. Бир-бирларини ҳурмат қиладиган, ростгўй, ҳалол, софдил, меҳнатсевар кишиларнинг фарзандлари одобли, интизомли, ақл-идрокли, фаҳм-фаросатли, ўқишда илғор, жамият ишларида фаол бўлиб етишади.

Болаларнинг илтифотли, ширин сўз бўлиб камол топишида ота-оналарнинг донолиги, ғамхўрлиги, дилларга йўл топа билиши сув билан ҳаводек зарур.

Муомала маданияти инсонларни олий табиатли бўлишга йўллайди. Бу маданиятни тўлиқ эгаллаган инсон ҳаёт сўқмоқларида қоқилмайди, унинг суҳбатдош ёшу қари, эркагу аёл эканидан қатъи назар уларнинг кўнглига йўл топа билади. Бошқа инсонлар билан гўзал муомалада бўлиш - тинч ва тотувлик билан яшаш йўлини билишдан иборат.

Ўрта мактабда ўқиб юрган вақтимизда адабиёт ўқитувчимиз — педагогика фанлари номзоди Саъдулла Исматов ширинсуханлик ҳақида гап кетганда айтиб берган ривоят ҳамон ёдимда сақланади.

Бир бой эрта тонгда туш кўрибди. Тушида ҳамма тишлари тушиб, фақат биттаси қолган эмиш. Уйқудан уйғониб, тушнинг таъбирини айтиб берувчи мулозимини чақириб, воқеани баён қилибди. Мулозим кўрилган тушни шарҳлаб: «Ҳурматли бой ота, сизнинг бола-чақангиз ва авлод-аждодларингиз ҳаммаси вафот этиб, якка ўзингиз қолар экансиз», — дебди. Бу совуқ хабарни эшитган бойнинг қалби ларзага келибди... кейин иккинчи таъбирчини чақириб, унга ҳам воқеани баён қилибди: У: «Бу тушда хавотир оладиган ҳеч нарса йўқ, бой ота, аксинча, сиз жуда кароматли ва қутлуғ туш кўрибсиз, авлод-аждодларингиз орасида даври-даврон суриб, энг узоқ умр кўриш сизга насиб этар экан», — дебди. Бу сўзларни эшитган бой хурсанд бўлиб, унга бош-оёқ саруполар кийдириб, қимматбаҳо совғалар инъом этибди. Ваҳоланки, ҳар икки таъбирчи бир хил мазмунли сўзларни айтган эди. «Сўз билан сўзнинг фарқи бор, ўттиз икки нархи бор», деганлари шу бўлса керак.

Ширин муомала, яхши фикрлар гўзал ва олижаноб хулқни келтириб чиқаради ва ривожлантиради. Биз уйдами, кўчадами, ишхонадами инсонларга нисбатан оқибатли бўлишимиз, уларни қадрлашимиз, меҳр-муҳаббат кўрсатишимиз ва севишимиз даркор. Биз фарзандларимизни ёшлигиданоқ катталарни ҳурмат қилишга, инсонларга нисбатан хушмуомалада бўлишга, ҳаётда соддалик ва самимийликка, кишиларга нисбатан ширин сўз ва очиқ чеҳра билан муносабатда бўлишга одатлантиришимиз керак. Бурч бировдан олинган андоза, буюриладиган иш ёки мажбурият эмас, балки заруриятат, эҳтиёж, яшаш тарзи ва ҳаётнинг мазмуни бўлиши лозим. Қариндош-уруғ, ёру дўст, таниш-билиш, маҳалла-кўй ва ишхона жамоасига тузукроқ разм солсак, ширинсухан инсонларнинг кўпчилиги қариганларида ҳам яшаб ўтган йилларига нисбатан ёш кўринишларини сезамиз. Машҳур француз ёзувчиси Ромен Ролан «Олижаноблик, ширинсуханлик инсон қалбининг ажойиб куйидир», — деган эди.

Бир оғиз сўзнинг инсонга таъсири қай даражада кучли эканига бир мисол келтирмоқчимиз.

Ҳамкасбим билан ишдан қайтаётган эдик, бир дарвоза рўпарасига келганда у таклиф қилиб қолди:

— Шу хонадонда бир соҳибкор танишим истиқомат қилади, ҳовлисида турли нав toклари бор. Менга янги нав ток қаламчаларини ваъда қилган эди. Бирров кириб, шу новдаларни олиб кетсак.

Мен розилик билдирдим. Чунки хонадон соҳиби кўп йиллик қадрдоним эди. Шу баҳонада у билан дийдор кўришиш мени ҳам қувонтирди. Қўнғироқ чалиниши билан эшикни қўлида ток қайчиси билан хонадон соҳибининг ўзи очди. Саломаликдан кейин уй эгаси бизни ичкарига таклиф қилди. Ҳовлига киргач, ҳамкасбим ундан ҳол-аҳвол сўради:

— Қалай, ишлар билан чарчамай, бардам-бақувват юрибсизми?

— Раҳмат. Чарчаш нимаси? Тоқ ишларига қарасам, ўзимни сўлим боғда сайр қилгандек сезиб, ҳузур қиламан.

— Ўғиллар яхши юришибдими?

Уй эгасининг бирдан ранги оқариб, лаблари ва кўзлари пир-пир учди, бир нарса деб жавоб қайтаришга оғиз жуфтлади, лекин овоз чиқаришга ожизлик қилди. Ҳамкасбимнинг бефаросатлик билан нега шундай савол берганига таажжубландим. Чунки уй эгасининг олтита қизи бўлиб, битта ҳам ўғли йўқ эди. Обрўйи, ҳурмати маҳаллада ҳам, иш жойида ҳам юқори, топиш-тутиши бировдан кам бўлмаган бу камтар ва ҳалол инсоннинг ўғилсизлиги учун «Ўлсам, гувала қалайдиган одамим йўқ» деб куйиниб, сиқилиб юришини билар эдим. Ҳамкасбимнинг бир оғиз сўзи унинг ярасига туз сепгандек оғриқ жойига теккандек бўлди. Кўзи сўриларда бўлган ҳамкасбим бу ҳолни сезмади ҳам. Уй эгаси қовоғини солиб сим билан боғланган новдаларни унинг қўлига берди ва илтифотсизлик билан хайрлашди. Агар ҳамкасбим «ўғиллар» сўзи ўрнига «қизлар» ёки «фарзандлар» сўзини ишлатса, шу кўнгилсизлик бўлмаслигини, бировнинг пок қалби жароҳатланмаслигини ўйлаб кўнглим ғаш бўлди.

Фарзандли бўлиш — ҳаётнинг зийнати. Ҳар қандай ота-она ҳам ўғиллик бўлишни орзу қилади. Қиз бола бировнинг хасми, вақти-соати келганда қанот қоқиб учади кетади. Қариганда мадор ва тиргак бўлиш учун ўғил ҳам керак. Яхши ҳамки дунёда ўғил ўрнини боса оладиган меҳрибон, дили, тили, суҳбати ширин куёвлар бор. Шунинг учун фақат қизлари бор инсонлар билан суҳбатлашганда сўзнинг орқа-олдига қараб ишлатган маъқул.

Ҳар бир инсон учун, хусусан, фарзандларимиз учун муомала маданиятининг асосий унсурлари: саломлашганда «ассалому алайкум», биров чақирса «лаббай», иш буюрса «хўп бўлади», келишингизни сўраса «Хўп, ҳозир», ишингиз битса «Раҳмат» ёки «Ташаккур», нарса сўраса «Марҳамат», хато иш қилса «Кечирасиз», рухсат сўраганда «Мумкинми», хайрлашганда «Хайр, соғ бўлинг» ёки «Хайрли тун» каби иборалар умр мазмунидан, турмуш тарзидан, ҳаётнинг ажралмас бўлагидан иборат бўлсин.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ,
олий тоифали муаллим.

Театр

ЗАМОНА РУҲИДАГИ ТОМОШАЛАР

Муқимий номли ўзбек Давлат мусиқали театри ўзининг навбатдаги 59-мавсумини «Оқибат» томошаси билан бошлади.

Театр директори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Абдушукур ШОМУРОТОВ билан бўлган суҳбатимиз театр жамоасининг ижодий режалари хусусида бўлди.

— Маълумки, театр мавсуми бошланиб, республикамиз театрларининг деярли барчасида томошалар қўйилаётганига ҳам бир неча ой бўлди. Шунга қарамай, Муқимий театри янги мавсумни анча кеч очди. Бунинг боиси нима?

— Театримиз навбатдаги мавсумни «Оқибат» спектакли билан очди. Дарҳақиқат, мавсумни айрим сабабларга кўра кеч очишимизга тўғри келди. Хабарингиз бор, театримиз биноси қурилиб, дастлабки томошабинларни қабул қилганига салкам 60 йил бўлди. Ўтган давр мобайнида бинонинг ташқи ва ички кўринишлари бир неча бор таъмирланди, жиҳозлари ўзгартирилди. Лекин, театрнинг «юраги» бўлган саҳна, ундаги электр ускуналар эскириб, бугунги кун талабларига жавоб бермай қолганлиги ҳеч кимга сир эмас.

Театрда томошабин билан актёрларни бир-бирига яқинлаштирувчи узвийлик бор. Бу узвийлик саҳнадир. Саҳна безакларини, спектакль ва актёр ижросини томошабинга сифатли ва мазмунли етказиб бериш эса кучли қувватдаги ёритиш ускуналарига боғлиқ. Шу сабабдан биз, театр жамоаси билан келишган ҳолда янги мавсумни бошлашдан аввал ана шу муаммоларни ҳал этишни лозим топдик ва таъмирлаш ишларини бошлаб юбордик. Бу ишда бизга Республика маданият ишлари вазирлиги яқиндан ёрдам берди, катта миқдорда маблағ ажратилди, натижада барча ишлар сифатли бажарилди. Шунингдек, Япониянинг дунёга машҳур фирмаларида ишлаб чиқарилган, энг замонавий компьютерлаштирилган асбоб-ускуналар ўрнатилди.

Эндиликда актёрларнинг ушбу саҳнада ижод қилишлари, янги-янги асарлар билан томошабинларни хушнуд этишлари учун барча шароитлар мавжуд.

— Демак, актёрлар ҳам бир неча ой ижод қилмай, бўш қолишган, шундайми?

— Йўқ албатта. Актёрларимиз изланишдан бир кун бўлсада тўхтагани йўқ. Драматург ва бастакорлар билан ҳамкорликда янги асарлар устида режалар тузилди. Ижодий жамоамиз турли корхона ва ташкилотларда, ўқув муассасаларида учрашувлар ўтказди. Шунингдек, Мустақиллик байрами шодиёналарида, Самарқандда ўтказилган «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивалида, Бухоро ва Хиванинг 2500 йиллик тўйлари нишонланган тантаналарда ҳам театримиз санъаткорлари иштирок этдилар.

Болажонларимизнинг қишки таътил кунлари ижодий гуруҳимиз 8 кун давомида Бекобод тоғ-металлургия комбинати ишчи-хизматчиларининг фарзандлари ҳузурида бўлиб, театрлаштирилган томошалар намойиш этиб қайтдилар.

— Янги мавсумда театр жамоаси томошабинларни қандай спектакллар билан хушнуд этади?

— Санъатни, айниқса театрни севган ва ардоқлаган киши учун спектаклнинг эски, янгиси йўқ. Шундай бўлсада биз репертуаримизга томошабиннинг эътиборини жалб этадиган, театр обрўсини кўтарадиган бир қанча янги асарлар киритдик. Шу кунларда «Келин танлов» спектаклининг премьераси бўлиб ўтмоқда. Репертуаримиздан ўрин олган «Бу қандай бало», «Башорат», «Бир кам дунё», «Куёвлар танлови», «Юсуф ва Зулайҳо», «Девона», «Фотима ва Зуҳра» спектакллари, мусиқий комедиялардан саҳналар ва катта концерт дастурлари ўрин олган. Булар албатта томошабинларни хушнуд этади деб ўйлаймиз.

— Театр шинавандаларини кутаётган ҳозирда саҳналаштирилаётган асарлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Актёрларимиз янги спектакль — Рустам Маъдиев ва бастакор Баҳрилло Лутфуллаевларнинг «Тақдир» асари устида иш олиб бормоқдалар. Асосий ролларни театримизнинг етакчи актёрлари ва ёшлари ижро этмоқдалар. 1998 йилнинг Оила йили деб эълон қилиниши биз санъаткорларни ҳам хушнуд этди. Оила йили дейишнинг ўзи соф ўзбекона меҳр, муҳаббатдир. Ҳар бир ўзбек оиласи, болам деб, оилам деб яшайди. «Тақдир» спектаклининг бош мавзуси ҳам оила, фарзанд тарбияси, унинг тақдирига қаратилган. Агар эътибор берган бўлсангиз, театримизда қўйилаётган спектакллар хоҳ у драматик бўлсин, хоҳ у сатира жанрида бўлсин, оила билан боғлиқ бўлади. Шундай экан, бу йил оила мавзусини, унинг ички ва ташқи муаммоларини қамраб олган асарларни саҳнага олиб чиқишни ўз олдимизга мақсад қилиб қўйганмиз.

Айни кунларда Ўзбекистон халқ артисти, раҳматли Сойиб Хўжаев хотирасига бағишланган ёш драматург Санжарали Имомов ва бастакор Фарҳод Олимовларнинг «Тухум операцияси» номли комедияси устида ҳам қизғин иш кетмоқда. Асарни театрнинг бош режиссёри Марат Азимов саҳналаштирмоқда. Тез кунларда спектакль томошабинларга тақдим этилади. Шунингдек, шоир ва драматург Хуршид Даврон қаламига мансуб «Бобуршоҳ» асарини саҳналаштириш ниятимиз бор.

— Кўпгина театрларда режиссёрларнинг етишмаслиги, томошабин ва яхши асарнинг йўқлиги муаммо бўлиб турибди...

— Бошқа театрларни билмадиму, лекин бизда бундай муаммо йўқ десам хато бўлмас. Ҳозирги кунда театрнинг бош режиссёри — Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Марат Азимов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Носир Отабоев, Аҳад Фармонов, ўзимизнинг актёримиз, бир нечта саҳна асарлари муаллифи Рустам Маъдиев сингари санъаткорлар театримизда ижод қилмоқдалар. Театримиз мусиқали бўлганлиги сабабли биз бастакорлар билан ҳамкорлик қиламиз. Бир неча йиллардан буён биз билан ижодий алоқа қилиб келаётган драматург ва бастакорларимиз бор. Бу йил ҳам улар билан биргаликда ижод қиламиз деган умиддаман. Халқимиз орасида санъат фидойилари, ҳақиқий шинавандалар бор экан, театр томошабинсиз қолмайди.

Театр — маънавият ва маърифат маскани, деб бежиз айтилмаган. Маънавий баркамолликни болаликдан бошлашимиз керак. Зеро, маданияти юксак халқнинггина келажаги буюк бўлади.

Манзура РИЗАЕВА
суҳбатлашди.
СУРАТДА: «Гул ва Наврўз» спектаклидан бир кўриниш.

Юрган — дарё

МАРВАРИД ҚИРҒОҒИ

Қадимда бутун Евроосиё қитъасини шарқдан то ғарбга қадар кесиб ўтган Буюк Ипак йўли ҳақида кўпчилик яхши билади. Бу кўҳна йўл Шанхайдан то Португалияга қадар минглаб чақиримларга чўзилган эди. Шунингдек, юртимиздан бошланувчи «Кулоллик йўли», Ҳиндистондан мурч ва долчин ортилган карвонлар юрган «Зираворлар йўли», Форс кўрфазидан бошланувчи «Марварид йўл»лари ҳақида эшитганмисиз? Ҳозир кўпчилик сайёҳ ва тижоратчиларни ўзига оҳанрабодек тортувчи Бирлашган Араб Амирликлари ҳудуди қадимда «Марварид қирғоғи» деб номланган.

... «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясига қарашли замонавий «Боинг-767» ҳаво кемаси ям-яшил хурмозорлар узра пастлаб, Шаржа халқаро аэропортига оҳиста қўнди. Мамлакатга илк бор келаётган сайёҳларнинг ҳайратли сўзлари эшитилади: «Араб саҳроси» дейилган жойларми бу? Ҳаммаёқ ям-яшил... Нимаси саҳро бунинг?!» Ҳа, бундай ҳайратга жиддий асос бор. Бу жойлар ҳақиқатан ҳам яқин ўн йилликлар бурун қип-қизил қум саҳроларидан иборат эди. Ярим кўчманчи аҳоли — бадавий араблар эса деярли ўрта асрдагидек яшардилар. Келинг, тарихга назар ташлайлик.

Инсоният яралибдики, гўзалликка интилиш, ундан завқланиш туйғуси доимо ҳамроҳ. Табиатнинг нодир туҳфаси ҳисобланмиш денгиз марвариди айниқса Форс кўрфази мамлакатларига қадимдан катта шуҳрат келтирган. Олис ўтмиш замонлардан то яқин даврларга қадар бу ердан кўплаб марварид юкланган карвонлар дунёнинг турли мамлакатларига йўл олган. Бунинг натижасида марваридлар, таъбир жоиз бўлса, бутун дунёга худди юлдузлардек «сочилиб» кетган. Ноёб ганжина ҳисобланмиш марваридлар денгиздаги бир тур чиғаноқлар ичида томчи ҳолатидаги суюқликдан ҳосил бўлади. Уни олиш учун қадимги ғаввослар кемага уланган арқоннинг бир учини белга боғлаб, оғир тош ёрдамида 20 метргача чуқурликка шўнғиганлар. Бу ниҳоятда хавф-хатарга тўлиқ касб ҳисобланган. Қолаверса, тайёр марваридлар ортилган карвон йўллари бундан-да таҳликали бўлиб, қароқчиларга тўла эди. Ҳа, гўзаллик доимо қурбонликлар эвазига келган. Хуллас, мамлакатнинг «марварид қирғоғи» деб номланиши бежиз эмас...

Мамлакатнинг замонавий тарихи бундан чорак асрдан кўпроқ вақт муқаддам, яъни 1971 йили еттита мустақил амирликнинг ягона федерал давлат сифатида бирлашувидан бошланган. Ўрта аср удумлари, кучли қабила-уруғчилик муносабатлари сақланиб қолган амирликлар баҳамжиҳат бўлгач, тарихан ниҳоятда қисқа давр — 25 йил ичида бу юрт жаҳондаги энг ривожланган ва фаровон мамлакатлардан бирига айланди.

Бизнинг маълумот:

Мамлакат ҳудуди 86 минг квадрат километр. Аҳолиси — 1 миллион 800 минг киши. Бирлашган Араб Амирликлари (БАА) еттита амирлик — Абу-Даби, Дубай, Шаржа, Ажмон, Фуфейра, Рас Ал-Хайма ва Умм Ал-қайвоннинг бирлашувидан ташкил топган. Пойтахти — Абу Даби шаҳри. Мамлакат раҳбари — Президент Шайх Зоид бин Султон Ол Наҳаён ҳисобланади.

Бирлашган Араб Амирликлари жуда қисқа давр ичида кўп юртлар учун ҳавас қиларли ва ўрнак бўлгулик ривожланиш йўлини босиб ўтди. Бунга энг аввало мамлакатдаги ўзаро тотувликни мисол тариқасида келтириш мумкин. Абу Даби амирлигининг валиаҳд шаҳзодаси Шайх Халифа бин Зоид Ол Наҳаён шундай дейди:

— Ривожланиш ва миллий ўсишнинг энг катта омилларидан бири фақатгина катта бойлик эмас, балки илмли ва соғлом авлодни тарбиялаш туфайли ҳамдир. Бизнинг келажакдаги қудратимиз ҳам аввало ҳамжиҳатликка чамбарчас боғлиқдир.

Етти мустақил амирлик «муштни бир жойда тугиб» порлоқ келажак сари илк қадамлар бошланган чоғда мамлакат ҳудудида бой нефть конлари борлиги аниқланди. Ушбу бойлик амирликлар ҳаётини қисқа вақт ичида тубдан ўзгартириб юборди. Бирор давлатда кутилмаганда улкан бойликлар топилиб, аммо улардан оқилона фойдаланилмаган ҳолатлар жаҳон тарихида кўп учрайди. Аммо амирликлар тутган пухта иқтисодий сиёсат туфайли бу бойлик тўлиғича мамлакат фуқароларига хизмат қилмоқда. Ҳозирги вақтда амирлик фуқароларини ҳатто энг сўнгги техника ютуқлари билан ҳам ажаблантириш жуда мушкул. Чунки, Дубайда ҳар йили ўтказиладиган халқаро савдо ярмаркасида бутун дунёдан келтирилган турли-туман энг замонавий асбоб-ускуналар мамлакат аҳолисига сотилади. Амирликларда вақтинча ишлаётган чет эллик фуқаролар жуда кўпчиликни ташкил этади. Улар асосан Жанубий-Шарқий Осиё мамлакатларидан борадилар. Туб аҳоли, яъни араблар эса, асосан бошқарув тизими, қуролли кучларда раҳбарлик лавозимларида ишлайдилар. Юрт фуқаролари ҳисобланган, ҳар бир туғилган гўдак учун банкда алоҳида счёт очилиб, унга давлат томонидан маълум миқдорда маблағ қўйилади. Бу пуллар ўша гўдак балоғат ёшига етгунига қадар каттагина миқдорга кўпайиб, келгусидаги фаровон ҳаёт учун ишончли манба бўлади. Мамлакат фуқароларининг хорижий тилларни ўрганиш, жаҳондаги энг нуфузли олий ўқув юртларида ўқишлари учун барча шароитлар яратилиб, бу соҳага катта эътибор берилади. Мамлакат ҳаёти билан чуқурроқ танишсангиз, «Амирликлар табиат берган тайёр нефтни сотиб бойиганлар», деган қарашларнинг унчалик тўғри эмаслигига гувоҳ бўласиз. Тўғри, ҳудудидаги энг кўп нефть захираси туфайли Абу-Даби амирлиги етакчи ўрин тутади. Аммо бошқа амирликлар ҳам ривожланишда ўз муқобил йўлларига эга. Масалан, Дубай энг кам бож ҳақи олинадиган эркин савдо ҳудудига айлантирилган. Бутун дунё тижоратчиларининг бу ўлкага ошиқишлари ҳам ана шу қулай шароит билан изоҳланади. Шаржада эса кичик ва ўрта ишлаб чиқариш корхоналари кенг ривожланган. Бошқа амирликлар ҳам қишлоқ хўжалиги, сайёҳлик каби ўзларининг муқим даромад манбаларига эга.

Хуллас, қисқа вақт ичида ўта тезкор ривожланиш суръати билан бутун дунёни ҳайратга солаётган Бирлашган Араб Амирликлари айни кунларда ҳам ҳақиқий «Марварид қирғоғи» сифатида барчани ўзига чорламоқда.

Бахтиёр Ғулом ҚОДИРИЙ.

Анжуманлар

ҲУҚУҚИЙ МАДАНИЯТ АСОСЛАРИ

Собир Раҳимов туманидаги 298-мактабда «Оила, аёл, ёшлар ва ҳуқуқ» мавзуида ўтказилган анжуман аввалгиларидан ўзига хослиги билан ажралиб туради.

Туман хотин-қизлар қўмитаси ва туман халқ таълими бўлими томонидан ўтказилган ушбу йиғилишга олий ўқув юртлари ва мактабларда фаолият кўрсатаётган хотин-қизлар кенгашлари, қизлар клубларининг раҳбарлари ҳамда тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосарлари таклиф этилди. Унда оила, оилада аёлнинг тутган ўрни, ёшлар тарбияси, уларнинг бугунги кундаги билим савияси, ҳуқуқий маданияти хусусидаги қизғин фикрлар билдирилди.

—Оила ҳам кичик бир мамлакат, — дейди Тошкент Давлат университети хотин-қизлар кенгаши ва «Нафосат гулшани» қизлар клубининг раиси Назира Абдуазимова. — Унинг ҳам ўзига хос қонун-қоидалари мавжуд. Оилаларнинг мустаҳкам бўлиши ана шу қонун-қоидаларга нечоғлик риоя этилишига ва аёлларимизга боғлиқ. Буюк бобомиз Амир Темур: «Қонуни мустақил бўлган давлат эркин бўлади», деб бежиз айтмаган. Шу сабабли биз фарзандларимизга фақатгина кийим-кечак олиб бериш билан чегараланиб қолмасдан, уларнинг ҳуқуқий билимларини ҳам ошириб бормоғимиз керак. Турли ақидаларга кўр-кўрона эргашишларига йўл қўймай, уларга тўғри йўл-йўриқ кўрсатайлик. Ҳозирги кунда айниқса, қизлар тарбиясига жиддий эътибор қаратилиши талаб этилади. Чунки улар оила пойдеворининг яратувчиси, жамият давомчиларидир. Келин сепи билан эмас, эпи билан гўзал ҳисобланади. Шуни инобатга олган ҳолда уларнинг маънавий савиясига, зукколигига аҳамият бериш лозим.

Ана шу мавзуда шаҳарнинг бошқа туманларида ҳам анжуманлар бўлиб ўтди.

Нигора НАЗАРОВА.

Касбнома

МЕҲНАТДА ТОБЛАНГАН

«Шарқ» нашриёт-матбаа концернида кўплаб мутахассислар ишлашади. Ана шулардан бири Мохуббат Жамол ўғли Аслановдир. У газета цехининг бошлиғи сифатида узоқ йиллардан бери фаолият кўрсатиб келмоқда.

Мохуббат 1969 йили Боку политехника институтини тугатиб, «Шарқ» нашриёт-матбаа концернига ишга келганида 21 ёшли йигит эди. Ушанда уни газета-ротация цехига уста этиб тайинлашди. Унинг дастлабки фаолияти ҳақида нашриётнинг ўша пайтлардаги бош муҳандиси Соломон Львович Могилевский шундай эслайди: «Бир куни хонамга ўзини оддийгина Миша деб таништирган, кўринишдан жуда серғайрат ёш йигитча кирди. У газета-ротация цехининг бўлғуси устаси эди. Миша ишга тез киришиб кетди. Чунки у ўз ишига пухта ёндошадиган, талабчан ва тиришқоқ эди. Айни пайтда у атрофда содир бўлаётган воқеаларга бепарво қараб тура олмайдиган, ўзгаларга ёрдам беришга доим тайёр меҳрибон инсон ҳам эди. Унинг ана шундай ижобий фазилатлари келажакда яхши мутахассис бўлажагидан далолат бериб турарди».

Дарҳақиқат, шундай бўлди. М. Асланов нашриётнинг энг қизғин цехи бўлган газета-ротация цехида ишлаб кўп нарсаларни ўрганди ва меҳнатда тобланди. М. Асланов ушбу цехда 1976-1979 йиллар цех бошлиғининг ўринбосари, 1983 йилдан ҳозирги кунга қадар эса баъзи бир узилиш ҳамда офсет цехидаги фаолиятини /1991-1993 йиллар мазкур цех бошлиғи/ ҳисобга олмаганда бошлиғи сифатида меҳнат қилиб келмоқда.

Унинг хизматлари концерн раҳбарияти томонидан муносиб тақдирланган. М. Асланов «Концерн меҳнат фахрийси» ва «Мустақиллик» кўкрак нишонлари соҳибидир.

Ёшларнинг севимли мураббийси, ўз касбининг фидойиси Мохуббат Аслановни бугун 50 ёшга тўлиши муносабати билан унинг дўстлари, ҳамкасблари қизғин табрикламоқда.

Жамшид БОЗОРОВ.
СУРАТДА: Мохуббат Асланов (чапда) ҳамкасб дўстлари билан ўзаро суҳбатда.

Алишер Навоийнинг 557 йиллигига

«ДАВРОН ЭЛИНИНГ ЖИСМИДА ҲАМ ЖОН БЎЛҒИЛ...»

Алишер НАВОИЙ

ҒАЗАЛЛАР

Қачонки топмасангиз даҳр аро нишонимни,
Фано йўлида тиланг жисми ҳотавонимни.
Кўмурмас ўлса оқарған сўнгакларимни итинг,
Бас, улки қатл қилур чоғда ичти қонимни.
Қари қуёш била эски ойни ҳам гардун,
Чиқармағай бир агар кўрса навжавонимни.
Унумни заъфдин эл англамас хуш ул тунлар
Ки, еткурур эдим ўз моҳима фиғонимни.
Йўқиюю борида оғзинг гумондадур кўнглум,
Табассуме қилу рафъ айлагил гумонимни.
Қадаҳ тўла қуёшин қил риоят, эй соқий
Ки, фош қилғамен бу ғами ниҳонимни.
Навоий, айла гул авроқи узра холинг сабт
Ки, булбул-ўқ ўқусин ушбу достонимни.

* * *

Ҳоли шавқи ошти носиҳ чора еткурган сайи,
Ул чибиндекким, яна ёниб қўнар сурган сайи.
Гўйиё кўнглум самандардурки, қилмас иҳзоз,
Шуълаи шавқинг ани ҳар неча куйдурган сайи.
Не балодурким, бошим саждангга мойилроқ бўлур,
Ишқи ошуби бало бошимға келтурган сайи.
Киприкинг ҳар нешича гар бўлмаса лаълингда нўш,
Бас недур мен хастани тургузмак ўлтурган сайи.
Не қилай узрунгки сенда лутфу эҳсон билгурур,
Журм ила исъён менинг феълимда билгурган сайи.
Хосларға дайр аро туттунг қадаҳ, эй муғбача,
Жоми васлингға мени мардуд телмурган сайи.
Эй Навоий, қилди истиғнюю бош индурмади,
Тийғи бедоди менинг бошимни индурган сайи.

Назм

МУХАММАС

Не кечар ҳоли заминнинг бўлса осмондин жудо,
Ким аталгай покдомон магар иймондин жудо.
Айлама, тангрим, мени ишқ отлиғ эҳсондин жудо,
Не наво соз айлагай булбул гулистондин жудо,
Айламас тўти таккаллум шаккаристондин жудо.

Изтиробим оловким бир лак-лакни ўртагай,
Оҳларим етгай қачонким ул малакни ўртагай,
Етилса мағзи камолга чун данакни ўртагай,
Ул қуёш ҳажринда, қўрқармен, фалакни ўртагай,
Ҳар шарореким бўлур бу ўтлуғ афғондин жудо.

Дегил, этма дардингни саболарга ҳавола кўп,
Дегил, қонингдин очилди қирлар узра лола кўп.
Дегил, васлим муяссар, тўкма энди жола кўп,
Дема ҳижронимда чекмайсан фиғону нола кўп,
Жисм айларму фиғон, бўлғон нафас жондин жудо.

Не қилсанг қилғилу ёр, жабр лекин қилмағил,
Рухсорингдин эт баҳраманд, сабр лекин қилмағил.
Сенинг қўлингдадир жоним, воҳ, абр лекин қилмағил,
Бўлса юз минг жоним ол, эй ҳажр, лекин қилмағил,
Ёрни мендин жудо ёхуд мени ондин жудо.

Икки кўзим чашмаю кўзда ёшим Сайхун мени,
Боқ нигоро, не куйлара солди, охир жунун мени,
Кўрсанг оҳлар урарсан ҳолима, эй Мажнун мени,
Ҳажр ўлимдин талх эмиш, мундин сўнг эй гардун мени,
Айлагил жондин жудо, қилғунча жонондин жудо.

Бермайин асти тасалло дўсту ошно кулдиким,
Соғинчим лаҳза-лаҳза юлдуз бўлиб тўкилдиким,
Обираҳмат нўш этолмай жисму жоним сўлдиким,
Васл аро парвона ўртанди, ҳамоно билдиким,
Қилғудекдур субҳ ани шамъи шабистондин жудо.

Мисли машшоқ, соз этолмас йўқ қўлида торсиз,
Найларам суҳбат аро гулюзли ул дилдорсиз,
Этмади лутфин Темурга: яхшики сиз борсиз
Бир иёсиз ит бўлиб эрди Навоий ёрсиз,
Бўлмасун, ё рабки, ҳаргиз банда султондин жудо.

Темур УБАЙДУЛЛО.

__Инсоннинг кўркига кўрк қўшадиган нарса — бу одамийликдир. Одамийлик — чин инсонга хос фазилат бўлиб, бу — ақл-заковатнинг шеваси, туғма хислат — яхшиликнинг мевасидир.__

ОДАМИЙЛИКНИ УЛУҒЛАГАН

Буюк бобомиз Алишер Навоий инсонни севиб, унинг бахт-саодати учун курашишни ҳаётининг гултожи, юксак орзу-умидларининг ўлмас ғояси деб билди. Шоирнинг «Ҳайрат-ул-аброр» достонидаги мана бу ҳикматона байтни кишилар қалб тубига жо этиб келадилар:

Одами эрсанг, демагил одами,
Оники, йўқ халқ ғамидин ғами.

Дарҳақиқат, одамийлик замирида яхшилик, мусаффолик, одиллик, меҳр-муҳаббат, вафо-садоқат, оқибат-шафқат, адолату саховат каби хислатлар ётади. Навоий ўзининг ноёб олмос ижоди ва фаолияти давомида шундай ғояларнинг толмас куйчиси бўлди.

Инсон ҳеч қачон бировга туҳмату бўҳтон қилмаслиги, бировга маломат тошини отмаслиги керак. Навоий айтади:

Кимки, фалак сари отар тошини,
Тош ила озурда қилур бошини.

Демак, ким бировга туҳмат тошини ноҳақ отса, бу қайтар дунёда ўша маломат тоши ўзига келиб тегади.

Ҳар бир салоҳиятли одамнинг феъли-атвори яхши бўлиши билан бирга, унинг хатти-ҳаракати, ўзини тутиши, қилиғи ҳам чиройли бўлиши керак. Навоий яхши одат — фазилатдан яхшиликка эришиш мумкинлигини айтади:

Ҳар ким аён этса яхши қилиқ,
Етар яхшиликдин анга яхшилиқ.

Хушфеъл кишиларга яхшилик бахт-саодат келтиради. Шоирнинг бунга имони комил. Яхши феълатворли одамларда ёмонлик қилиш туйғуси бўлмайди, бундай фазилатли кишилар ёмонларга ҳам яхшиликни раво кўраверадилар. Навоий бу ҳақда ҳам олижаноблик билан қуйидаги ҳикматона байтни айтади: «Яхшидин ёмонлар ҳам ёмонлиқ кўз тутмас, Яхши ёмонларга ҳам яхшиликни унутмас...»

Инсон боласи доим бир-бировга яхшилик қилиши, ҳикмат-саховатли бўлиши керак. Борди-ю, яхшилик қилиш қўлидан келмаса-чи? Бундай пайтда нима қилмоқлик ҳақида шоир одилона маслаҳат беради: «Яхшилик қила олмасанг, ёмонлиқ ҳам боре қилма!... Яхшиликни билмасанг, яхшиларга қўшул, яхшилиқ теграсига эврула олмасанг, яхшилар теграсида эврул!»

Буюк Навоий инсоннинг турли иллатлардан форуғ, тоза виждонли бўлишини истади, меҳнат ва заковати, фаолият ва интилиши билан ўзини ҳамда ўзгаларнинг бахт-саодатини ўйлайдиган комил инсонни орзу қилди. Шоир инсонларга эл-улусга ҳам жон, ҳам дармон бўлишни илтижо этади:

Даврон элининг жисмида ҳам жон бўлғил,
Ҳам жонлариға мояйи дармон бўлғил.

Одамларга яхшилик, одиллик, сахийлик, меҳр-муҳаббат, караму мурувват қилмоқ ва шу йўсин яхши ном қолдирмоқни Навоий «ажаб саодат» деб баҳолади.

Бу гулшан ичра йўқдур бақо гулига сабот,
Ажаб саодат эрур қолса яхшилиқ била от.

Дунёнинг роҳати — яхшилик, умрнинг фароғати — яхши ном қолдириш экан, бобомиз Навоийнинг дуру гавҳардан қиммат сўзлари дилимиз тўрида сақланади.

Феруза АҲМАДЖОНОВА,
ТошДУ қошидаги гимназия ўқитувчиси, филология фанлари номзоди, доцент.
Комрон АҲМЕДОВ,
ТошДУ қошидаги гимназия талабаси.

__Эндиликда ёшларга таълим ва тарбия беришда аждодларимиз қолдирган меросдан, миллий-тарихий анъаналардан кенг фойдаланишимиз, ота-боболаримиз нурли йўлини давом эттиришимиз, устоз-шогирдлик муносабатларини янада мустаҳкамлашни йўлга қўйишимиз лозим. Бу ўринда ҳазрат Алишер Навоийнинг ҳаёт йўли, фаолияти ғоятда ибратлидир.__

«УСТОЗ АНДИН РОЗИДУР...»

Айниқса унинг дарсхоналар, мадрасаларга кўрсатган жонбозлиги, уларда таълим-тарбиянинг илғор усулларини жорий этиши, сабоқни ўзлаштиришига қараб талабаларни тақдирлаши эътиборга молик усуллардан биридир.

Улуғ мутафаккир «Ҳайрат ул-аброр», «Назмул — жавоҳир», «Маҳбуб ул-қулуб», «Вақфия» каби асарларида олға сурилган ғоя орқали қомусий билим эгаси, илм аҳлининг ҳомийси, жонкуяр тарбиячи-устоз сифатида гавдаланади. Улуғ сиймо «Маҳбуб ул-қулуб» асарида мударрис ҳақида гапирар экан: «Мударрис — дин илмидан аниқ масалаларни билмоғи керак, кўпчиликка дунёвий билимлардан таълим бермоғи лозим; ўзини олим ва билимдон деб кўрсатмаслиги; турли-туман ахлоққа хилоф ишларни қилса ҳам бўлади, деб ҳалолни ҳаромга чиқармаслиги; қилиш керак бўлган ишларни қилмасликни ҳам одамлар ундан ўрганмаслиги керак» деб илм аҳлига жуда катта талаблар қўяди.

Вақиф мазмунидан келиб чиқиб айтишимиз мумкинки, Навоийнинг мударрисларга ва толиби илмларга кўрсатган улуғ ҳиммати, беғараз ҳомийлиги, моддий ва маънавий рағбатлантириш оқибатида ўз замонасида халқ ва мамлакат тарихида ҳар жиҳатдан илм-фан ва маданиятда юксак кўтарилиш бўлди.

Улуғ Навоий илм аҳлини шарафлаш билан бирга мамлакат озодлиги ва ободлигини таъмин этишда, кишиларни илмли, маърифатли қилиш орқали давлатнинг қудратини ошириб, юксак маданиятга эришилган тақдирда юқори поғоналарга кўтарилиш мумкинлигини тўғри тушуниб, бу борада амалий ишлар қилди.

Жамиятни беғубор, халқни бахтиёр кўриш орзусида бутун умри давомида ибратли ишларни амалга оширган Навоийнинг илму маърифатни ривожлантиришда устоз ва шогирдлик ришталарини янада мустаҳкамлаш борасида берган таъриф-тавсифи Ватанимиз мустақиллигини янада теранлаштиришда қўл келади.

Сабоҳат БЕРДИМУРОДОВА,
Тошкент Молия институти ўзбек тили кафедраси ўқитувчиси.

__Улкан адиб Ойбекнинг сўнгги асари ҳисобланган «Алишернинг ёшлиги» қиссаси ҳақида гапиришдан олдин адибнинг ўз сўзларини келтириш ўринлидир: «Ёшлигимда асарлари билан танишган вақтимдаёқ улуғ ўзбек классиги, буюк ўлмас Алишер Навоий ҳақида ёзишни кўпдан бери орзу қилар эдим. Улуғ гуманист ўрта аср туни қоронғилигини ёритувчи ёруғ машъал каби менинг хаёлимни эгаллаб олди».__

ЁРУҒ МАШЪАЛ

Бу иштиёқ Ойбекда 20-йилларнинг охирларидаёқ бошланган бўлиб, «Навоий» достони, «Навоий» романи ва ниҳоят «Гули ва Навоий» достони, «Алишернинг ёшлиги» қиссаси асарлари билан якунланди. Қайд этилган асарларда Алишернинг ёшлигини тасвирлаш ҳам асосий ўринлардан бирини эгаллайди. Айниқса, сўнггиси Алишернинг ёшлигини ўрганишдаги тўлақонли бадиий, тарихий ва фалсафий асар ҳисобланади.

Ойбек қиссанинг бошланишида Алишернинг образини тўла очиб бериш учун, даставвал, унинг отаси — Ғиёсиддин кичкина ва онаси — Гулбегимларнинг образларини моҳирона тасвирлаб кўрсатади. Бу ўзига хос алоҳида бир усул бўлиб, асосий бош қаҳрамон Алишернинг мукаммал образини яратишда алоҳида аҳамият касб этади.

Жумладан, Алишернинг отасини камтар, мулойим феълли, ақлли, калта соқолли, жуссаси кичик ва бошқа хусусиятларини бериш билан, уни кўпчиликнинг Ғиёсиддин кичкина дер эдилар, деб тасвирлайди. Гулбегим эса асарда хушбичим, келишган қоматли, юзлари оппоқ, қора кўзли, катта завқ ва дид билан кийинган, чеҳраси иссиқ, ёқимли аёл сифатида кўрсатилади.

Муаллиф Алишер ва Ҳусайнларнинг образларини очиб бериш учун уларнинг ҳар бирига хос хусусиятларни беради, уларнинг кийим-кечакларини ҳам шунга мос ҳолда танлайди. Алишер отаси ёки онаси билан турли ўтиришларда, суҳбатларда бўлар ва улардан катта ижобий таассуротлар билан қайтар эди. Унинг тоғаси Мирсаид Қобулий ҳам машҳур туркигўй шоирлардан ҳисобланарди. Бу ҳам Алишерда шеъриятга қизиқиш уйғотишда маълум даражада ижобий таъсир кўрсатди. У 4—5 ёшларидаёқ шеърларни ёддан билар ва улуғ кишиларнинг йиғинларида ҳам ўқиб, таҳсинга сазовор бўлар эди. Алишер ҳақиқатан ҳам ёшлик чоғлариданоқ адабиётга қизиқади, шеъриятни чин қалбдан севади. Жумладан, катта бир йиғин-меҳмондорчилик ташкил этилганда, Қобулий Алишерга бир ғазал айтиб бер деб таклиф қилади. У отасининг розилигини билиш учун унга самимият билан қарайди. Отаси унинг ғазал ўқишига хурсандлик билан майл билдиради. Шунда Алишер мулойим оҳангда шеър ўқий бошлайди:

Кўкарди чаман, гулзорим қани?
Зиҳи сарви бўйлуқ нигорим қани?
Топибдур бу кун васли гул андалиб,
Дариғо, менинг навбаҳорим қани?

Ғоят ихлос билан ўқилган Лутфийнинг бу шеъри ва Алишернинг шеърхонлигига такрор-такрор таҳсинлар ўқилади.

Ойбек Алишернинг мактаб ёшига етиб, қўлига тахтача олиб мактабга қадам қўйиши ва унинг араб алифбосидан ҳарфларни «алиф», «бе» деб тартиб билан астойдил ўрганишга киришганлигини бирин-кетин асосий равишда баён этади. Алишернинг истеъдоди дарс берувчи домулласига ҳам маъқул бўлади. Улуғ адибнинг кўрсатишича, ўқитувчи ўзбек тилидан ташқари, форс ва араб тилларини ҳам мукаммал эгаллаган бўлиб, шогирдларга бу тиллардан сабоқ берар эди. Алишер ҳам она тили билан бирга, форсий тилни ҳам яхши билар, араб тилини эса эндигина ўрганишга киришган эди. Бўлажак комил инсоннинг ёшлигиданоқ тилларни мукаммал ўрганишга киришиши унинг келгуси ижодий фаолиятида ўз самарасини берди.

Шунинг билан бирга, Алишер ўша даврдаги воқеа-ҳодисаларни ҳам аста-секин кузатиб боради. Булар ўз навбатида Алишерга таъсир қилмаслиги мумкин эмас эди. «У энди болаларга қўшилиб ўйинга кириша олмади. Кўнглида бир олам фикр тўфони, кўзларида сирли ҳаяжон ёлқини, баъзан хаёлчан бир зум ўлтириб қоларди. Келажакнинг буюк шоири, балки шу онда кўнглида шеър тўқир эди...»

Ойбекнинг бошқа асарлари сингари унинг «Алишернинг ёшлиги» қиссаси ҳам ўқишли, сермазмун асарлардан ҳисобланади. Унда Алишернинг ёшлиги тўла ва мукаммал таҳлил этиб берилган.

Назар РАЖАБОВ,
филология фанлари доктори.

__Беназир санъаткор Алишер Навоий асарларида ўзига замондош нозиктаъб шоирлар, қилни қирқ ёрган олимлар билан бир қаторда санъат оламини мангу забт этган бастакорлар ҳақида ҳам ажойиб маълумотлар қолдирганлиги маълум. Навоийнинг энг яқин дўстларидан бири Паҳлавон Муҳаммад бўлганлиги, бу табаррук зот кўпгина ҳунарларда юксак камол касб этганлиги кўпчиликка маълум.__

ОҲАНГЛАРГА ДИЛ БОҒЛАБ

Улуғ шоир ўз дўстига бағишланган «Ҳолоти Паҳлавон Муҳаммад» номли ажойиб асарида унинг бастакорлик маҳоратига ҳам алоҳида тўхталиб ўтган эди. Ушбу асарда шундай жумлаларни ўқиймиз: «Машҳур амалларидан (куйларидан) бири «Чоҳоргоҳ» амалидуркім Мир Бузруг Термизий отиға боғлабдурким бағоят хушоянда (яъни ёқимли) ва мулойим эшитилур ва далили букимки, Хуросон мулкида, балки Самарқанд ва Ироқда ҳам ул ишни билмас гўянда (яъни хонанда) йўқдур, балки ғайри гўяндадаги (яъни хонанда бўлмаган) беҳад ва хаср халойиқнинг ёдидадир. Яна «Сегоҳ» амалидуркім... Бобир Мирзо (Абулқосим Бобир кўзда тутиляпти) отиға боғлабдурким, ул даги бағоят муассир ва ҳушоянда ишдур. Яна «Сегоҳ» амалидуркім... Абу Саид Мирзо отиға бағлабдур, ниҳоятдин ташқари дилпазир иш тушубдур».

Паҳлавон Муҳаммад юқорида зикр қилинган «Чоргоҳ» ва «Сегоҳ» мақомларинингина эмас, балки «Дугоҳ» мақомининг ҳам ҳақиқий яратувчиси бўлганлиги ҳақида бошқа бир ижодкорнинг рисолаи мусиқаси далолат беради. Бу рисола уйғур шоири, муаррихи ва мусиқашуноси Исматулла Неъматулла ўғлининг қаламига мансуб бўлиб, у Хўтан ҳокими Алишернинг буйруғига кўра ёзилган.

«Таворихи мусиқиюн» («Мусиқалар тарихи») деб номланувчи бу катта бир рисола муаллифи ҳазрати Алишер Навоийга замондош бўлган ва ундан кейинроқ яшаб ўтган бир қанча ижодкорлар мусиқа илми ва амалиёти билан қаттиқ шуғулланганликлари, умри боқий мақомлардан қайсиларининг яратувчилари кимлар бўлганлиги ҳақида ҳам санъат ихлосмандларини ғоят қизиқтирадиган маълумотлар қолдирган. Масалан, «Таворихи мусиқиюн» саҳифаларига назар ташласак, машҳур «Баёт» мақоми хоразмлик ажиб бастакор Юсуф Саккокий томонидан яратилганлиги, «Ҳусайний» мақоми эса Хуросон ҳукмдори Ҳусайн Бойқаронинг ижод маҳсули эканлигини исботловчи хилма-хил далилларга дуч келамиз.

Ҳазрати Алишер Навоийнинг танбур чертгани, уд чалгани, куй басталагани ҳақида маълумотлар ҳам бор. Ўзининг «кўб ва хўб» (Бобур) шеъриятидан ташқари, аксарият форс тилидаги буюк салафлар, устод-муршидларнинг неча ўн минглаб (эҳтимол юз мингларча) мисраларини ёд билган, мушоира ва базмларда оташин нафас билан ўқиган, илоҳий ҳофиз қувватига эга бўлган шоир лоақал кичик доирада, хос мажлисларда санъаткор хонандаларга жўр бўлиб, борингки, ҳиргойи қилиб қўшиқ айтган бўлса, не ажаб!

Хуш улки, базмда ойлар тепарда арғуштак,
Шоҳ анда танбура чалиб, Навоий деса қўшиқ.

Байтдан кўриб турибмизки, байтдаги яна бир маърифий нуқта раққоса қизларнинг ёр «тепар» шўх «арғуштак» ўйинидир. Алишер Навоийнинг шахсий ҳаёт тарзи, хулқ-атвори — сажияси, илоҳий ва ишқий эътиқоди, замон ва замона аҳлига бўлган муносабати орқали мураккаб туйғулар, кечинмалар, хаёллар дунёсининг умумий мазмунида бангоҳ шўх халқона ўйинга, куйга, қўшиққа (айниқса, ойдек гўзал қизларнинг ер тепиб, бутун вужуди силкиниб рақс тушишга) муносиб маъно, қиммат берилиши — Шеърият, бадиият қонунларининг мўъжизакор қудратидан, ҳаёт билан санъатнинг руҳий алоқасидан далолатдир.

Мирбаҳодир БАДАЛОВ,
педагогика фанлари доктори.

Матбаа

«ШАРҚ ТАОМЛАРИ»

Қадимдан Марказий Осиёда яшовчи халқлар тайёрлаган таомларнинг масаллиқлари сархиллиги, овқат пишириш санъати ўзига хос эканлиги тан олинган.

«Меҳнат» нашриётида чоп этилган «Шарқ таомлари» китобида ўзбек, қозоқ, тожик, туркман, қирғиз халқлари азалдан тайёрлаб келаётган 43 номдаги миллий овқат турлари келтирилган. Р. Иброҳимов тузган китобдан ҳар бир таомнинг тайёрлаш усуллари, унга зарур бўладиган масаллиқлар тартиби ҳамда миқдори ўрин олган. Шунингдек, таомларнинг рангли сурати ҳам берилган.

Ўзбек ва рус тилларида 20 минг нусхада чоп этилган мазкур тўплам пазандачилик билан қизиқувчи китобхонларга муносиб туҳфа бўлди.

Ислом УСМОНОВ.

Пазандалик

ДАСТУРХОННИ ОЧАДИ

• «ПРАГА»ТОРТИ

тайёрлаш учун тухум шакар билан оқаргунча кўпиртирилиб, ун сметана /ёки қаймоқ/ ва ярим банка қуюлтирилган сут билан аралаштирилади. Какао кукуни ҳамда истеъмол содаси солинади. Бир стакан майдаланган ёнғоқ мағзи қўшилади. Ҳосил бўлган суюқ ҳамир оҳиста қориштирилиб, ярими қолипга қуйилади ва газ печига қўйиб пиширилади. Пишган тайёр кулчалар иссиқлигида эҳтиётлик билан тенг иккига бўлинади ва совутилади. Крем тайёрлаш учун ярим банка қуюлтирилган сут, 200 грамм сариёғ билан ранги оқаргунча обдон аралаштирилади. Тайёр крем ҳар бир кулчанинг икки томонига ҳам сурилади ва улар устма-уст тахланади.

Торт тайёрлаш учун 2 та тухум, 1 стакан шакар, 1 стакан сметана, 3 стакан ун, ярим чой қошиқ истеъмол содаси, ярим банка қуюлтирилган сут, 2 қошиқ какао кукуни керак бўлади.

• БОДОМЛИ БИСКВИТ ПИРОЖНИЙДАН

10 та тайрлаш учун 1 стакан ун, 9 та оқсил, 10 та тухум сариғи, 1 стакан шакар ва ярим стакан туйилган бодом мағзи керак бўлади. Хамир қуйидагича қорилади: кострюлкада тухум сариғи шакар қўшиб ийлаб аралаштирилади. Бошқа идишда тухум оқсили чилчўп билан ийлаб, турғун кўпик ҳосил бўлгунча кўпиртирилади /кўпик чилчўпдан тушиб кетмайдиган бўлиши керак/ ва тухум сариғига қўшиб енгил аралаштирилади. Туйилган бодом мағзи қўшилган ун солинади ва ҳаммаси яна аралаштирилади. Тайёр ҳамир қолипга эмас, балки тунука листга ёйиб солиб пиширилади, духовкага қўйиш олдидан хамир устига туйилган бодом мағзи сепилади. Бисквит пишгандан кейин 10 та тенг қисмга пирожнийлар ҳолида кесилади ва пирожнийлар устига қанд упаси сепилади.

Саломатлик

ЯХШИ УСУЛЛАР АМАЛИЁТГА

Шаҳар соғлиқни сақлаш бош бошқармаси Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли Кардиология илмий-тадқиқот институти билан ҳамкорликда аҳоли ўртасида юрак ва қон томир касалликларининг олдини олиш борасида қатор тадбирларни амалга оширмоқда.

Яқинда шаҳар Саломатлик марказида ушбу ҳамкорлик жараёнида ҳам қилиниши лозим бўлган масалалар юзасидан пойтахтимиздаги тиббиёт масканлари шифокорлари иштирокида навбатдаги тиббиёт давра суҳбати бўлиб ўтди.

— Ўтган йили пойтахтимизда жаҳон кардиологларининг халқаро конгресси бўлиб ўтган эди, — дейди Кардиология илмий-тадқиқот институтининг директори, профессор Равшан Қурбонов. — Ушбу ҳамкорликни ўша конгрессда кўрсатилган масалаларни татбиқ этиш деб ҳам тушуниш мумкин. Ҳамкорликдан кўзланган мақсад шаҳримиз аҳолиси ўртасида учраётган юрак ва қон-томир хасталиклари, хусусан миокард инфарктини камайтиришда даволашнинг замонавий услубларини амалиётда қўллашдир. Бунда асосий эътибор поликлиникалар, касалхоналар, кечиктириб бўлмайдиган тез тиббий ёрдам кўрсатиш хизмати, реабилитация муассасалари фаолиятини яхшилашга қаратилмоқда.

Ҳамкорлик жараёнида институтимиз томонидан шаҳардаги тиббий масканларга ҳам илмий, ҳам услубий ёрдам кўрсатилади. Бугунги кунда миокард инфарктини даволашда институтимиз яхшигина илмий салоҳиятта эга. Амалиётдаги шифокорлар малакасини оширишда бу бойлик шубҳасиз асқотади. Бундан ташқари бизда мавжуд замонавий тиббий асбоб-ускуналардан пойтахтликлар саломатлигини муҳофаза этишда фойдаланиш даволаш ишларида яхши натижалар бермоқда.

Миокард инфарктини келтириб чиқарувчи омиллар ўзгаргани йўқ: ичкилик, кашандалик, семизлик, ҳаракатсизлик, асабийлашиш... Аммо сўнгги пайтларда бу омиллар қаторига яна бир сабаб қўшилди, бу — турар жойларда аҳоли зичлигидир. Буни жаҳон олимлари тан олишмоқда. Бунга далил шуки, юрак хасталиклари қишлоқ жойлардан кўра шаҳарларда кўпроқ учрамоқда. Ушбу ҳол шаҳарларда ҳаётнинг ўта фаоллиги билан изоҳланади. Бундан ташқари юрак хасталикларига қарши кураш фақат тиббиёт ходимларининг вазифаси эмас, ушбу дарддан азият чекаётган айрим беморларнинг ўз саломатлигига бўлган беэътиборлиги ҳам хасталикка барҳам беришни қийинлаштирмоқда. Шифокор кўригидан вақти-вақти билан ўтиб турмаслик, дард ҳуруж қилганда ўз билганича даволаниш ёки дори қабул қилиб бир дам тин олиш ўрнига яна қайноқ ҳаётга шўнғиш, кундалик турмуш тарзини нотўғри ташкил қилиш кабилар шулар жумласидандир.

Кардиология институти шаҳар тиббиётчилари билан ўзаро ҳамкорлик қилишни лозим кўрди. Бу борада ушбу тадбирга ҳомийлик қилган Германиянинг «Мерк» фирмаси кўмагидан фойдаланилмоқда.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

Табассум

ҲАЁТИЙ ҲАНГОМАЛАР

ТЕПАСИГА КЕЛГАНДА

Бешқайрағоч мавзесида раҳматли сартарош Абдусамат аканинг устахонаси бўлар эди. Абдусамат аканинг ўзлари аския, ҳазил-мутойиба, гапларга ишқибоз бўлганликлари учун сартарошхонада шодон кулги тинмас эди. Одамлар Абдусамат аканинг олдиларига фақатгина соч-соқол олдириш учунгина келмай: гоҳида бир-икки ҳазил эшитиб, кайфиятларини чоғлаш учун ҳам келар эдилар.

Ҳар доим соч олдириш учун келганимда у киши иш бошлашдан олдин бошимнинг тепа қисмида соч кам эканлигига шаъма қилиб:

— Тепасидан кўпроқ олайми? — дер эдилар. Шунда мен:

— Бошимнинг тепа қисмида соч йўқ, бу қисми учун пул ҳам тўламоқчи эмасман, — дер эдим.

Абдусамат ака қотиб-қотиб кулар эдилар ва:

— Тўламасангиз, қарз дафтарига ёзиб қўяман, соч ўсганида тўлайсиз, — дердилар.

БОДРИНГ

«Легинария» деган бир йиллик ўсимлик бор. Меваси бодрингсимон, кўк тусли, узунлиги 60 сантиметрдан 1 метргача етиши мумкин. Ўсимлик дарахт ёки сўриларга чирмашиб ўсиб, ҳосил қилади. Ҳосилини худди бақлажондек парраклаб кесиб, ёққа қовуриб ейиш мумкин. Унинг мевасини кўпчилик бизда кўрмаган.

Куз фасли эди. Тўйхонада чоллар суҳбатида мен ҳам бор эдим. Суҳбат мавзуси деҳқончиликка бориб тақалиб, бу йили далага ким нима эккани ва қандай ҳосил олгани ҳақида хабар борар эди. Суҳбатга мен ҳам аралашиб:

— Мен деҳқончиликдан узоқ одамман, асли бободеҳқон Сизлар бўласизлар. Ҳовлимга бодринг эккан эдим. Ҳосили жуда баҳайбат бўлиб ўсаяпти, бир кўриб, маслаҳат берсангизлар, — дедимда эргаштириб ҳовлимизга олиб кирдим.

Улар ток сўрисида осилиб турган 6 дона 80 сантиметр узунликдаги бодрингни кўриб, «Ё қудратингдан, ё яратган парвардигор» деб ёқа ушладилар. Уларнинг бири: «Бодринг бўлса бу узунликка етмасдан сарғайиб кетиши керак эди», деса, бошқаси: «Қандай ўғит билан ўғитлагансиз?» деб сўроққа тутди. Охири уларга уруғидан беришни ваъда қилдим.

Келгуси йили улар ҳам ўзларида шундай «бодринг» етиштирмоқчи.

МАСЛАҲАТ

— Уй сотиб оламан денг?

— Ҳа, мен сизга айтсам, ҳеч қўшниларга ёлчимадим, ёлчимадим-да. Бир ердан ҳовли сотиб олган эдим, қўшним карнайчи экан. Болалари кўп, ҳар йили камида икки маротаба тўй қилади. Қўшнининг уйида тўй бўлган кунлари бизни уйда зилзила бўлади, десам ишонаверинг. Ҳар тўйида «хизмат» қилиш учун энг камида 10 чоғлиқ касбдош дўстлари ўз карнайлари билан ташриф буюришади. Карнайдан бирваракайига наъра тортишганида еру-осмон ларзага келади. Карнай чалганда ҳам бири у ёққа бири бу ёққа қараб чалишса майли эди. Йўқ, карнайларининг учини бир-бирига текизиб, бир ёққа қараб чаладилар. Карнайларининг оғзи бизни уйга қараб чалинганида ҳавода пайдо бўлган ғатғутлар тўлқинлари зарбидан ромлардаги ойналар чил-чил бўлиб синиб кетади. Балки қўшнининг ўзи атайин карнайчиларга бизни уйга қараб чалиш ҳақида кўрсатма берадими, билмадим, хуллас уйни сотиб қутулдим.

Бошқа бир ердан уй сотиб олган эдим, қўшнилар касбингни ўзгартирасан, ёки бўлмаса бу ердан кўчиб кетасан, деб туриб олишди.

— Касбингиз нима, ўзи?

— Мен ноёб ҳунар эгасиман. Тошкентда мендайин усталар камдан-кам топилади. Мен мотоцикл тузатаман.

— Пат-патингизнинг товуши ҳам карнайникидан қолишмаса керак?

— Жа унчалик эмас, бироз ошириб юбордингиз.

— Касбингизни айтиб яхши иш қилдингиз. Мен уйимни сизга сотмайман. Уйимни сизга сотиб, кейинчалик қўшниларнинг қарғишига қолмайин. Сизга маслаҳатим шу, одамлар яшамайдиган бирор ердан ўзингизга уй қуриб олинг. Ўша ерда пат-патингизни потирлатиб тузатаверасиз. Агар мен сизга қўшни бўлиб қолсам, пат-патингизнинг товушидан кўчиб қутуламанми?

ЭРТАЛАБКИ НАСИБА

ДАН ходимларининг ишораси билан машинамни йўлнинг чеккасида тўхтатдим. Қўлимдан ҳужжатларимни олиб:

— Автомашинангизнинг тезлиги меъёрдан юқори, жарима тўлашингизга тўғри келади, — деди.

Шунда мен:

— Кечирасизу, лекин менинг бу ишим бирор-бир фалокатга олиб келадиган ҳолат вужудга келтирдими? Йўлда одамлар ҳам, машиналар ҳам йўқ, — деди.

ДАН ходими ҳужжатларимни қўлимга қайтариб берар экан, жилмайди:

— Ҳужжатларингизни қайтариб бераман, лекин эрталабки насиба учун атаганингизни ташлаб кетарсиз, — деди.

Ҳужжатларимни қайтиб олгач:

— Мен ҳам ҳали эрталабки насибани ҳеч кимдан олганим йўқ, агарда бирортасидан олиб қолсам, албатта, ташлаб кетаман, — дедиму машинага ўтириб жўнаб қолдим.

ТУНОВЧИ

(Антиқа суҳбат)

— Касбингиз нима?

— Мен овчиман.

— Овчими ёки туновчими? Одамлар Мамарайимни тунаган сиз бўласиз дейишяптику?

— Мен сизга айтдимку овчиман деб. Сизга қандай қилиб тушунтирсам экан? Менинг меҳнат шароитимни тўғри тушунишингизни сўрайман. Овчиликни мен тунда қиламан. Ҳаммаёқ қоронғу бўлганлиги сабабли, баъзи ҳолларда англашилмовчиликлар ҳам бўлиб туради...

— Яъни одамларни тунаш-а?

— Одамларни тунаган эмасман, ўртоқ капитан.

— Мамарайимничи?

— Мамарайим ғирт маст, у одам ҳолатида эмас эди...

Ҳусан АҲМЕДОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТЛАРИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Давлат мулки қўмитасининг Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармаси ҳамда Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Марказининг (қисқача «Марказ») Тошкент шаҳар ҳудудий бўлими Ўзбекистон Республикасининг «Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонуннинг 65, 105-моддаларига биноан Тошкент шаҳри ҳудудида жойлашган барча акциядорлик жамиятлари 1997 молиявий йил тугагандан кейин олти ой муддатдан кечиктирмасдан ўзларининг умумий ҳисобот йиғилишларини белгиланган тартибда ўтказишлари лозимлигини маълум қилади. Акциядорларнинг умумий ҳисобот йиғилишларини ўтказишдан олдин акциядорлик жамиятининг йиллик молиявий-хўжалик фаолиятини мустақил аудиторлик ташкилотлари томонидан аудиторлик текширувдан ўтказилиши шарт.

Умумий йиғилиш ўтказиш санасидан бир ой олдин, умумий йиғилиш ўтказилиши ҳақида эълон, жамиятнинг йиллик якуний молиявий ҳисоботи, бухгалтерия баланси, фойда ва зарарлар ҳисоб варағи матбуотда чоп эттирилиши зарур.

Умумий йиғилиш ўтказиш ҳақида барча акциядорларга, шу жумладан агар жамиятнинг давлат улуши мавжуд бўлса, тегишли давлат органларига ҳам хабар берилиши керак.

Йиғилишлар ўтказилганлиги ҳақидаги маълумотлар, унинг натижалари ва акциядорлик жамиятнинг молиявий ҳисоботлари ўз вақтида Марказнинг Тошкент шаҳар ҳудудий бўлимига тақдим этилиши лозим.

Аудиторлик текширувлари умумий йиғилишларни ўз вақтида ва қонунчиликда белгиланган тартибда ўтказмаслик ҳамда юқоридаги кўрсатиб ўтилган ҳужжатларни вақтли матбуотда чоп этмаслик ҳоллари учун энг кам иш ҳақининг 70 баробаридан 800 баробаригача иқтисодий жарималар қўлланиши алоҳида таъкидланади.

Мурожаат учун телефонлар: 144-61-57, 144-62-57.

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Алоқа иншоотларини таъмирлаш бўйича режадаги профилактика ишлари амалга оширилиши муносабати билан

1998 йилнинг 9 февралидан 19 февралигача

Бобур кўчасидаги 69-уйда истиқомат қилувчи 54/55-АТС абонентларида шунингдек

1998 йилнинг 6 февралидан 14 февралигача

Чилонзор даҳасининг 9-мавзесидаги 2-уйдан 5-уйгача; 9-а, 13-уйларда, 10-мавзедаги 1-уйдан 13-уйгача манзилда яшовчи 76-АТС абонентларида вақтинча алоқа бўлмайди.

Тошкент шаҳар телефон тармоғи ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

«МЕБЕЛЬ» АКЦИОНЕРЛИК ЖАМИЯТИ АКЦИОНЕРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Мебель» акционерлик жамияти 1998 йил 20 февраль соат 14.00 да акционерлик жамиятининг мажлислар залида жамият аъзоларининг умумий мажлисини ўтказади.

КУН ТАРТИБИ:

1. «Мебель» акционерлик жамиятининг 1997 йил иш якунлари ҳақида.
2. Тафтиш комиссияси ва аудиторлик текшируви якунларини тасдиқлаш ҳақида.
3. 1997 йил якуни бўйича дивиденд миқдорини тасдиқлаш ва уни тарқатиш муддатлари ҳақида.

Футбол

ХОТИРА ТУРНИРИ

1979 йилда авиаҳалокатга учраган пахтакорчилар хотирасига бағишланган анъанавий турнир бултур турли сабабларга кўра ўтказилмаган эди. Куни кеча Республика футбол федерацияси мусобақалар ўтказиш бўлимининг бошлиғи Гали Имомов бу йил ушбу хотира турнири яна бошланишини маълум қилди. Режага кўра, мусобақалар 10 февралдан бошланади. Ўйинлар тартиби ҳам ўзгаришсиз қолди, яъни клублар аввало гуруҳ баҳсларида беллашадилар.

Хотира турнирига яқин қўшни давлатлардан ҳам жамоалар қатнашиши кутилмоқда.

МАВСУМГА ҲОЗИРЛИК

Ўзбекистон футбол федерациясида мамлакат олий лига командалари бош мураббийларининг мавсумолди йиғилиши бўлиб ўтди. Унда яқинлашаётган футбол мавсумини уюштиришга оид кўпгина масалалар муҳокама этилди. Олий лигада қатнашувчи 16 команда қуръа ташлаш йўли билан ўз рақамларига эга бўлишди. Чемпионат ўйинлари 18 мартда бошланади. Шу куни «Пахтакор» Наманганда «Навбаҳор»нинг меҳмони бўлади. МҲСК эса Косонсойда шу жамоа билан беллашади.

Айни кунларда эса барча жамоалар мавсумолди тайёргарлигини қизғин олиб бормоқдалар. Ўз майдонларидаги машқлар билан бирга қўшни мамлакатларнинг футболчилари билан ўртоқлик учрашувлари ўтказишга ҳам катта эътибор қаратиляпти. Яқинда Қозоғистоннинг «Қайрат» жамоаси юртимизда бир неча ўртоқлик учрашувлари ўтказиб қайтган бўлса, қўшниларнинг яна учта жамоаси меҳмонга келиши кутилмоқда. «Астана» клуби ҳозирданоқ «Пахтакор» ва «Янгиер» билан иккита ўртоқлик учрашувини ўтказишга келишиб қўйган. Бундан ташқари, Жамбулнинг «Тараз» ва Қарағанданинг «Шахтёр» клублари, шунингдек, Россиянинг «Торпедо» (Арзамас) ҳамда «Уралаз» (Миас) жамоалари ҳам мамлакатимизда меҳмон бўладилар.

Беҳзод ЭГАМОВ.

Футбол ишқибозлари орзиқиб кутаётган ўйингоҳларда қизғин беллашувлар ўтадиган мана шундай шукуҳли дамлар келишига ҳам оз фурсат қолди.

«02»

ЭГИЗАК ШЕРИКЛАР

Тошкент темир йўл бўлинмасининг Тошкент мол-маҳсулотлар саройи бекатида жойлашган Ички ишлар бўлинмасига шу бекатда жойлашган ёнилғи омборхонасининг бошлиғи Герасимов 9 январда ариза билан мурожаат қилиб, умумий нархи 176344 сўм бўлган 1 дона компьютер, 1 дона принтер, 5 дона дреллер ўғирланганлигини маълум қилган.

Ушбу ўғирликни содир этган шахсни аниқлаш учун олиб борилган тезкор-қидирув тадбирлари натижасида шу куннинг ўзидаёқ ўғри —1978 йилда туғилган, 1-қурилиш-таъмирлаш бошқармасининг ишчиси, Ҳамза туманидаги Мальков кўчасида яшовчи В. Дмитрий ашёвий далиллар билан қўлга олинди. Унинг ҳамтовоқлари— шу кўчада яшовчи, ака-ука эгизаклар М. Руслан ва Денислар эса эртаси куни ушлаб келинди.

Қизиқ, эгизаклар нима учун ўғрига шерик бўлишди? Балки кейинги галдаги ўғирликларни дастур асосида компьютерлаштирмоқчи бўлишдимикан? Албатта, буни тергов жараёнида сўзлаб бериб бошқаларни воқиф қилишса ажаб эмас.

УР-ЙИҚИТ ФОЙДА БЕРМАДИ?

Шу йилнинг 9 январь куни Тошкентдаги темир йўл шоҳбекати ҳар қачонгидан ҳам гавжум бўлди. Чунки ҳафтада бир марта Тошкентдаги Екатеринбургга қатнайдиган 115-йўловчилар поездига чиқаётганларнинг кети узилмайди. Улар шу тўполондан фойдаланмоқчи бўлганми ёки ички ишлар идораларининг ходимлари кўзларини шамғалат қилмоқчи бўлиб, Тошкент вилоятининг Красногорск шаҳрида яшовчи, 40 ёшли Б. Людмила 6-вагонга дадил чиқиб кетаётганда шубҳа билан тўхтатилди.

Унинг дадиллашиб қолгани бежиз эмас экан. Холислар иштирокида текшириб кўрилганда ёнидан елим халтага ўралган 1 килограмм 800 грамм миқдоридаги гиёвандлик моддаси топилди. Қора оғудан мўмай даромад орттиришни кўзлаган Людмила хонимни суҳбатга тортган изқуварлар эртаси куниёқ унинг шериги ва турмуш ўртоғи, 1953 йилда туғилган, ҳеч қаерда ишламайдиган, Тошкент шаҳар, Ғалабанинг 40 йиллиги даҳасида яшовчи С. Пакни ушлаб келишди.

ТИЛИ КАЛИМАГА КЕЛМАЙ ҚОЛДИ

Транспорт Ички ишлар бошқармаси Коррупция, рэкет ва терроризмга қарши кураш бошқармаси ходимлари томонидан олиб борилган қидирув ва тафтиш ишлари натижасида шу йилнинг 16 январь куни Тошкентдаги «Содружество» фирмасида директор бўлиб ишловчи, 1955 йилда туғилган, Чилонзор туманининг 3-мавзесида яшовчи И. Василий ва «Эверест» хусусий фирмасининг директори, 1974 йилда туғилган, Сирғали туманининг 8-мавзесида яшовчи М. Баҳодир биргаликда қишлоқ хўжалик техникаларини сотиб олиш учун «Ўзбекистон темир йўллари» Давлат темир йўл акционерлик компаниясининг 10 миллион сўм пулини ўзлаштириб олганликлари аниқланди.

Ушбу жиноят бўйича тездан ишга киришган тезкор вакилларнинг саломига олғирлар алик олиш ўрнига тиллари калимага келмай қолди.

Ҳакимжон ЮНУСОВ,
Транспорт ИИБ ходими, милиция капитани.

Кўргазмалар

СЕРҚИРРА ИЖОД ЖИЛОЛАРИ

Тошкент Давлат университети маданият саройида «Маънавият ва маърифат» маркази томонидан очилган рассом Зайнутдин Фахрутдиновнинг ижодий кўргазмаси талабалар томонидан қизғин кутиб олинди.

Рассом тарихий манбаларни ўрганиш асосида «Муқанна», «Сарбадорлар қўзғолони» сингари асарларни, улуғ алломалар Абу Али ибн Сино, Ал-Хоразмий ҳаётидан лавҳалар яратди. Унинг ижодида айниқса, буюк саркарда Амир Темур даври мавзуси алоҳида ўрин тутади. Мусаввирнинг бир қатор асарларида эзгулик билан қабоҳат ўртасидаги кураш, бойлик билан қашшоқлик орасидаги номувофиқлик акс эттирилган.

Зайнутдин Фахрутдиновнинг ёрқин истеъдоди этнографик жанрда эски шаҳар, хусусан, ҳунармандлар — бешикчи, темирчи, дурадгорларнинг маиший ҳаётини ёритишга қаратилган асарларида тўлақонли гавдаланган. Мусаввирнинг асарлари Малайзия, Бельгия, Франция, Германия, Греция, Туркия ва Ҳиндистондаги хусусий кўргазмалардан ҳам ўрин олган.

Абдурашид ЕДГОРОВ.

Тошкент оқшоми

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд кунлари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан қутловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаш эълонларни ўз саҳифаларида ёритади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон: 133-28-95.
Факс: (3712) 133-29-09.
МАНЗИЛИМИЗ: МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ, 2-ҚАВАТ, 204-, 208-ХОНАЛАР.

Тошкент Давлат университети томонидан 1991 йилда Ҳаёт Турдибоевич Маҳмудов номига берилган № 957276 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши ва тармоқ касаба уюшмаларининг шаҳар қўмиталари Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари Э. Ҳ. Ёқубовга падари бузруквори

Ҳомил ота ЁҚУБОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Тошкент шаҳар Халқ банки бошқармаси жамоаси 14-сонли Миробод тумани Халқ банки бўлими бошқарувчи Муборак Акбаровна Раҳмоновага онаси

Хайриниса РАҲМОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

Тошкент оқшоми
Toshkent oqshomi

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: *хатлар — 133-29-70; эълонлар: 133-28-95, 132-11-39. факс: (3712) 133-29-09.*

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 209

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0973. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ 9,272 нусхада босилди.